

V ospredju vse bolj povezovanje

Ugodna ocena rezultatov ekonomskih odnosov s tujino v letu 1981, usklajevanje sredstev za osebne dohodke na ravni delovne in sestavljene organizacije, razmišljanja o novi članici sozda, nedisciplina ali neznanje – vse na 7. seji poslovnodnega sveta, 18. 2. 1982 v Ljubljani

Ugodna ocena rezultatov ekonomskih odnosov s tujino SOZD Mercator v letu 1981 temelji na naslednjih podatkih: načrtovan izvoz je presežen za 22%, planiran uvoz nižji za 17,5%, doseženi devizni saldo pa 8,5-krat večji od načrtovanega. Te ugodne rezultate lahko pripišemo predvsem trem temeljnim organizacijam, in sicer Mercator-Mednarodni trgovini, TOZD Slovenija sadje, zunanja trgovina in TOZD Maloobmejni promet ter Mercator-Hoteli gostinstvu, TOZD Ilirija. Te temeljne organizacije so načrtovane izvozne plane presegle; Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija sadje, zunanja trgovina za 36%, TOZD Maloobmejni promet za 141%, Mercator-Hoteli gostinstvo za 33%. Omenimo še Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica, TOZD Proizvodnja, ki je načrtovani izvoz presegla za 5%.

Ob tem velja posebej omeniti, da vse ostale članice SISEOT niso dosegle načrtovanih rezultatov, oziroma jih sploh niso realizirale.

Ocena rezultatov je ugodna le na prvi pogled. Poglobljena analiza bi pokazala nekaj slabosti, ki so rezultat neizdelane dolgoročne politike in slabe izvozne naravnosti proizvodnje v sestavljeni organizaciji. To pomeni, da moramo na podlagi dolgoročnih usmeritev, tako v samih temeljnih in delovnih organizacijah kakor tudi v sestavljeni organizaciji, doseči tako strukturo v izvozu, da bo lasten delež blagovnega izvoza oz. blago lastne proizvodnje predstavljalo ključni element za presojo uspešnosti izvozne politike. Vse ostrejša merila za določevanje razmerij

med obsegom izvoza in uvoza narakujejo znotraj sestavljene organizacije usklajenost planiranja na obeh področjih, predvsem pa disciplino tako pri formalnih postopkih, še bolj pa pri uresničevanju načrtovanih obveznosti. Vsem tem zahtevam je potrebno prilagoditi tudi urejenost komunikacij v sestavljeni organizaciji, predvsem v Mercator-Mednarodni trgovini. Odbor za devizno poslovanje, ki bi moral biti oblikovan v skladu z določbami samoupravnega sporazuma o medsebojnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev na področju ekonomskih odnosov s tujino v SOZD, je že ena od oblik komunikacij in oblikovanja politike, vendar še ni konstituiran oziroma izvoljen. Razlog – prekoračeni so bili vsi roki, določeni za sprejem samoupravnega sporazuma, tako da je bil ta s potrebno večino sprejet šele sredi januarja 1982.

Tudi angažiran pristop poslovnih organov pri spreminjanju splošnih aktov SOZD

To je apel iz razprave o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator. Predložene spremembe in dopolnitve so rezultat dela koordinacijskega odbora za pravne zadeve SOZD. Z navedenimi spremembami in dopolnitvami bi se poleg statusnih sprememb, ki so nastale v času od sklenitve sporazuma pa do danes, uskladile z ustreznim zakonom tudi določbe o planiranju oz. vlogi, pomenu in posledicah planskih aktov, o medsebojnih razmerjih v primerih po-

le, da bodo sredstva, ki jih prispevajo v sklad za nezadostno razvite pokrajine in republike, združevale za obnovo in gradnjo prašičje farne v Novi Topoli, gre za nedisciplino, z rahlo slutnjo poizkusov, ki smo jih navedli v naslovu. Mercator-Interna banka je pravočasno poslala navodila, kakšen je postopek za združevanje sredstev, kako poteka tehnika posla, vendar se je do seje poslovnodnega sveta zbralo le 27 milijonov sredstev namesto predvidenih 50. Spiska organizacij, ki sprejete obveznosti niso poravnale, ne objavljamo, ker bi bil predolg. Ali se delavci, ki so odgovorni za realizacijo sprejetih sklepov, ne zavedajo, da v tem primeru ne gre le za nespoštovanje dogovorjenega, temveč za ugled in poslovno resnost sestavljene organizacije?

Izvozno naravnan proizvodni program, ki temelji na domači surovini, je ključni element za presojo združitve Kopitarne Sevnica v SOZD

Detaljnije podatke o utemeljenosti poznejše združitve te delovne organizacije v SOZD Mercator naj da ekonomsko-finančna analiza. Sama pobuda za združitve te delovne organizacije pa je prišla iz Mercator-Mednarodne trgovine, s katero ima Kopitarna že dolga leta dobre poslovne odnose, ki temeljijo tudi na sovlaganju v razširitev in modernizacijo proizvodnih zmogljivosti Kopitarne.

Izvajanje dogovora o uresničevanju usmeritve razporejanja dohodka in uresničevanju možnosti, ki jih ta dogovor daje

Malo pozno, a ne prepozno je prišlo opozorilo komisije za razporejanje dohodka in sredstev za osebne dohodke v SOZD, da članice SOZD sprejmejo sklep o usklajevanju razmerij v razporejanju dohodka in osebnih dohodkov na

Mercator v Iraku

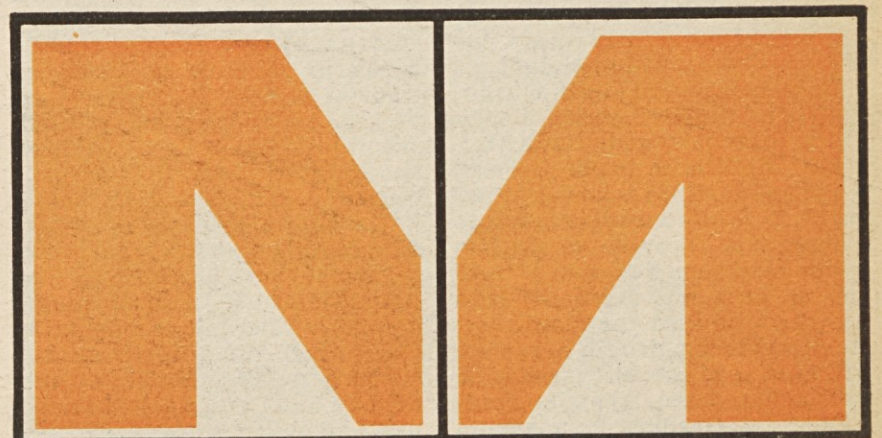
Geslo časa je izvoz

Vsak dan smo priče stabilizacijskim naporom našega gospodarstva in samoupravne družbe. Geslo časa je izvoz. Delovna organizacija Mercator-Mednarodna trgovina se uspešno vključuje v stabilizacijska prizadevanja, saj je v lanskem letu plan izvoza presegla za 19,6%, za letošnje leto pa si je načrtala za 33% večji izvoz kot lani.

Za dosego zahtevnih zastavljenih nalog je treba pridobivati dodatne blagovne fonde, iskati nove odjemalce in nova področja za izvoz. Lani jeseni se je M-Mednarodna trgovina prav zato vključila v novo dejavnost – izvoz in opravljanje storitev na področju družbenega standarda pri gradbeni operativi v Iraku. Organizirala je restavracijo družbene prehrane, samopostrežno prodajalno, klub za naše delavce, frizerski salon, pralnico, prav tako pa skrbi tudi za nastanitev delavcev gradbene operative.

V Iraku je v organizaciji M-Mednarodne trgovine trenutno 62 delavcev. Nekaj jih je odšlo v Irak iz Mercatorjevih organizacij združenega dela, nekaj pa iz organizacij zunaj Mercatorja. Z vsemi delavci so bila sklenjena začasna delovna razmerja za dobo 6 mesecev. Izkušnje so pokazale, da so mnogo boljši in zanesljivejši delavci iz sozda Mercator, ker čutijo pripadnost kolektivu in vedo, da jih ob vrnitvi iz tujine čaka delovno mesto, zato naj bi tudi v bodoče v Irak praviloma odhajali Mercatorjevi delavci.

Dejavnost Mercator-Mednarodne trgovine v Iraku bo trajala vsaj še tri leta, nedvomno pa bo to dejavnost uspešno nadaljevala tudi na novih gradbiščih in v drugih deželah arabskega sveta.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XIX

Ljubljana, februar 1982

št.: 2

V tej številki

na str. 2 objavljamo več prispevkov, ki so povezani z odprtjem največjega blagovnega centra v Sloveniji, z izvečki iz govorov generalnega direktorja in častnih gostov; prispevki se nadaljujejo še na 3. in 4. strani

na str. 3 in 4 v spodnji polovici objavljamo prilogo – samoupravni sporazum, ki ureja razmerja na področju ekonomskih odnosov s tujino med udeleženkami sporazuma v sozdu Mercator

na str. 5 predstavljamo novo organizacijo, ki se je združila v Mercator, to je IGP OGRAD Ormož

str. 6 so prispevali sodelavci iz Mercatorjevih organizacij v severovzhodni Sloveniji

str. 7 je kakor običajno prva stran za prispevke naših organizacij na Notranjskem, Krasu in ob obali, pod emblemom Nanosovih vesti

na str. 8 je prispevek o jubileju v tozdu v Dekanah, pri čemer se na tej strani in še na 9. nadaljujejo prispevki iz M-Nanosa

na str. 10 objavljamo dvoje risb s ponazoritvijo, kako je SOZD Mercator zastopan s sedeži temeljnih in delovnih organizacij po posameznih občinah v Sloveniji, s podatkom za druge republike, in kako je po občinah zastopan s trgovinami vseh tipov

na str. 11 novinar Jože Rozman zaključuje svojo problemsko reportažo o trgovinah na širšem ljubljanskem območju, ki so v razkoraku med možnostmi in pritiski, to pot tiste iz tozda Grmada

na str. 12 so prispevki naših dveh odbojnikov iz kmetijskega kombinata v Sevnici in iz tozda Jelka v Ribnici

V soboto, 13. februarja 1982, smo v Ljubljani na Slovenčevi ulici slovesno odprli največji blagovni center v Ljubljani in ob tej priložnosti imeli več visokih gostov. O dogodku poročamo na straneh 2 do 4. Foto Jože Rozman

slovanja z izgubo, ugotavljanju in obveznosti v razporejanju delavcev, vlogi in pomenu družbeno političnih organizacij in obveščanju. To je le groba opredelitev načrtovanih sprememb in dopolnitev, kajti same spremembe in dopolnitve ter njihova vsebina oziroma opredeljevanje medsebojnih razmerij v sestavljeni organizaciji so odvisne predvsem od konstruktivnosti in kakovosti prejšnje obravnave. Ta je lahko takale, če se tudi poslovodni organi angažirano vključijo vanjo. Dosedanja praksa kaže, da so predvsem poslovodni organi področje normative dejavnosti na ravni sestavljene organizacije obravnavali kot vprašanje, ki zadeva izključno strokovnjake-pravnike.

Nedisciplina, neznanje, zavestno izmikanje obveznostim ali kaj drugega?

Sodeč po odzivu temeljnih in delovnih organizacij, ki so skleni-

ravni delovne oziroma sestavljene organizacije. Navedeni dogovor to možnost dopušča, zato je poslovodni svet sklenil, da se resolucijske usmeritve na področju razporejanja dohodka in sredstev za osebne dohodke usklajujejo na ravni delovne oziroma sestavljene organizacije. Rezultat tega je prenos pravice razporejanje dohodka in sredstev za osebne dohodke znotraj asociacij na osnovi dogovorjenih meril.

Enoten koncept statističnih prikazov sozdu

Z namenom, da se samoupravnim in poslovodnim organom posredujejo aktualni in ažurni podatki o poslovanju ter njegova ocena, se je strokovna služba odločila pripraviti enotno metodologijo za spremljanje in zbiranje statističnih podatkov, pomembnih za presojo rezultatov poslovanja. Z uvedbo zbiranja in obdelave teh podatkov se ne povečuje doseda-

nji obseg dela tistih služb, ki imajo v temeljni oz. delovni organizaciji nalogo zbiranja statističnih podatkov.

Delitev skupnega prihodka med organizacijami na debelo in drobno

Iztek obračunskega obdobja oziroma poslovnega leta je čas, ko morajo organizacije na debelo in drobno v skladu s samoupravnim sporazumom razdeliti skupni prihodek. Kako bodo to storile za leto 1981, je bilo obravnavano na seji poslovnodnega sveta. Navodila in metodologijo je pripravila strokovna služba komercialnega sektorja v Delovni skupnosti SOZD.

Počitniški objekti in združevanje sredstev – ne več samo dobra volja, temveč načrtna politika

Tako nekako je izzvenela razprava na temo nadaljnega združevanja sredstev za gradnjo počitniških kapacitet SOZD. Tako imenovane »počitnice za vsak žep« ne morejo biti več predmet ad hoc reševanja, temveč rezultat resnične skrbi za delavca in načrtnega dela. Začasno reševanje problema z združevanjem sredstev ostanka čistega dohodka je lahko le prehodna faza, dolgoročen cilj pa je združevanje sredstev skupne porabe. Pri tem si lahko kot zgled postavimo počitniške objekte M-Izbire Panonije, ki je z združevanjem dela sredstev, namenjenih za regres za letni dopust delavcev, omogočila svojim delavcem cene in udobno letovanje. Poslovodni svet je sklenil, da strokovna služba v Delovni skupnosti (investicijski inženiring) koordinira potrebe po počitniških kapacitetah vseh članic SOZD, s tem da jim omogoči preko medsebojnega dogovarjanja o sredstvih nakup objektov.

vanja sredstev za gradnjo počitniških kapacitet SOZD. Tako imenovane »počitnice za vsak žep« ne morejo biti več predmet ad hoc reševanja, temveč rezultat resnične skrbi za delavca in načrtnega dela. Začasno reševanje problema z združevanjem sredstev ostanka čistega dohodka je lahko le prehodna faza, dolgoročen cilj pa je združevanje sredstev skupne porabe. Pri tem si lahko kot zgled postavimo počitniške objekte M-Izbire Panonije, ki je z združevanjem dela sredstev, namenjenih za regres za letni dopust delavcev, omogočila svojim delavcem cene in udobno letovanje. Poslovodni svet je sklenil, da strokovna služba v Delovni skupnosti (investicijski inženiring) koordinira potrebe po počitniških kapacitetah vseh članic SOZD, s tem da jim omogoči preko medsebojnega dogovarjanja o sredstvih nakup objektov.

Kako bomo oblikovali cene – še vedno neznanka

Ugibanja o tem, kako bodo pristojni republiški in zvezni organi oblikovali določbe odlokov o oblikovanju cen iz njihove pristojnosti, bodo trajala še nekaj časa, čeprav, kar se tiče rokov za njihov sprejem, vsem teče voda v grlo. Stališč in predlogov je toliko, da jih tudi strokovnjaki komaj dohajajo. Na čem in kako se lomijo kopja, so dobili prisotni izčrpno informacijo. Verjetno pa to lomljenje kopij najbolj občutijo na lastni koži. Nič novega, bi lahko dejali.

Pod točko »pa še to« – glasilo »Mercator«

Je naše glasilo dobro, manj dobro ali zanič (lahko bi začeli tudi takole: slabo, slabše ali najslabše med sorodnimi), je bilo enostavno in jasno vprašanje njegovega odgovornega urednika. Prisotni so morali malce zajeti sapo, potem pa so le izjavili, da je kar v redu. Upamo le, da ne zaradi bojazni, da bi bilo lahko še slabše. Slabega pa se bojimo in otepamo vsi. In nič ni slabšega kot slaba informacija in neobveščenost. Ali ne? Informacija pa je odvisna tudi od vas, spoštovani sodelavci in bralci.

Največja naložba v 33. letih Mercatorja

Jože Rozman

Odprli Blagovni center Mercator

V soboto, 13. februarja, so delavci tozda Grosist iz DO M-Velepreskrba dobili v upravljanje Blagovni center Mercator na Slovenčevi ulici 25 v Ljubljani. V novem objektu, ki je v 33. letih delovanja Mercatorja največja naložba in hkrati ena največjih v Sloveniji v zadnjih letih, ima svoje skladiščne prostore več Mercatorjevih organizacij, največji del seveda tozd Grosist. Njegova osnovna naloga je in bo, zlasti sedaj z novo pridobitvijo, oskrbovati maloprodajno mrežo v Ljubljani, Sloveniji in Jugoslaviji kar najbolj in z večjim številom izdelkov.

Otvoritveno slovesnost, ki se je udeležilo okoli 250 gostov, je odprl predsednik delavskega sveta tozda Grosist **Anton Malnar**. Za njim je spregovoril **Miran Goslar**, generalni direktor sozda Mercator, ki je predal besedo **Radu Šintlerju**, direktorju tozda Grosist. **Ta je poudaril, da tako velike naložbe, ki je bila zaradi nenehnega zaostajanja trgovine za drugim gospodarstvom več kot potrebna, ne bi mogli uresničiti brez združevanja sredstev članic sozda Mercator in drugih organizacij. Zato se je zahvalil vsem, ki so združili sredstva, izvajalcu gradbenih del Gradisu in njegovim kooperantom, projektantom in nadzorni službi, skratka vsem, ki so sodelovali pri pripravi in uresničenju te naložbe. Alojz Klemenčič**, predsednik republiškega komiteja za tržišče in splošno gospodarske zadeve, je potem širše govoril o težavah in uspehih v razvoju trgovine pri nas. Med drugim je omenil, da se je v letih 1976-1981 dohodek v industriji

povečal za 3,5-krat, v trgovini na drobno le za 3-krat. Porabljena sredstva so se v istem obdobju v industriji povečala za 2,4-krat, v trgovini za 2,6-krat, v trgovini na drobno za 2,8-krat, kar je predvsem posledica povečanja nabavne vrednosti blaga. Pri tem pa je treba povedati, da se je del dohodka za akumulacijo in za osebne dohodke v tem času v trgovini povečal manj kot v industriji, je dejal Alojz Klemenčič. Zato so v dokumentih, v katerih je opredeljen letošnji družbeno gospodarski razvoj ter izvajanje politike cen, predvideni tudi ukrepi, ki bodo nekoliko popravili razmere poslovanja trgovine. Vendar pa je kljub temu treba prav danes kar najbolj izkoristiti notranje rezerve, združevati male in ekonomsko šibke organizacije in povečati učinkovitost poslovanja.

Predsednik Skupščine mesta Ljubljane, **dr. Marjan Rožič**, je kot zadnji govornik tudi odprl Blagovni center, ki so si ga potem gostje ogledali.

Miran Goslar: Ne samo objekti, tudi zavest o resnem in zavzetem delu

Danes odpiramo Blagovni center Mercator, največji objekt, ki ga je Mercator zgradil v 33. letih. Zamisel o takem centru se je rodila leta 1971, ko so se samoupravni organi in poslovodstvo odločili za zemljišče ob Slovenčevi cesti, ki je merilo 3,8 ha. Mercator je bil takrat še enovita delovna organizacija in malokdo je računal, da bo zemljišče, pridobljeno od podjetja Soseska, v resnici premajhno. Dolgo je trajalo, da je leta 1977, ko je bil ustanovljen sozd Mercator, dozorela odločitev: leto kasneje smo začeli projektirati, maja 1979 pa graditi. Gradnja je bila po dveh letih in pol končana koncem leta 1981.

Ta Blagovni center je Mercatorjev največji in najpomembnejši infrastrukturni objekt, iz katerega bomo oskrbovali maloprodajo z živili in deloma z neprehrambenim blagom. Objekt je za Ljubljano in osrednjo Slovenijo pomemben skladiščni prostor, zaradi preskrbe in blagovnih rezerv osnovnih prehranskih proizvodov, kar po zvezni resoluciji sodi med prednostne naložbe.

Zaradi pomanjkanja nekatere uvozne opreme, za katero nismo uspeli dobiti dovoljenj in razumevanja pri pristojnih republiških organih, čeprav ima Mercator pozitivno zunanjetrgovinsko bilanco, skladišče še ne more poslovati najmodernejše, čeprav tehnične razmere to omogočajo. Žal nam ne bo uspelo, da bi na tem prostoru združili vse infrastrukturne in upravne prostore, ki jih potrebujejo Mercatorjeve organizacije s sedežem v Ljubljani. Ostali bomo še naprej raztreseni po Ljubljani, vendar pa le zbrani v petih večjih skupinah: sedež sozda in maloprodaje M-Rožnika na Aškerčevi 3 v občini Ljubljana Vič-Rudnik; predelava mesa, del hladilništva, trgovina s sadjem in zelenjavo ob Poljanski cesti v občini Ljubljana Center; sedež zunanjetrgovinskih organizacij M-Mednarodne trgovine na Titovi 66 v občini Ljubljana Bežigrad; kompleks ob Slovenčevi, kjer je že pred leti zgradila svojo tovarno M-Emba in na Viču v industrijski coni, kjer snujemo

nov pekarsko-konditorski in steklarsko-servisni kompleks, ki naj bi ga začeli graditi letos.

Takšne razmere so zato, ker je Mercator v svojem razvoju vedno dajal prednost vlaganjem v maloprodajno mrežo. Od leta 1977 do 1981 smo zgradili 15 novih blagovnih hiš v raznih slovenskih mestih, 18 samopostrežnih trgovin in 10 klasičnih trgovin. Skupaj imamo sedaj 1123 maloprodajnih enot. Vendar pa je Mercator edina večja organizacija v Sloveniji, ki si ob vsem tem ni zgradila svoje nove upravne stavbe.

V Blagovnem centru ob Slovenčevi je največji del namenjen tozdu Grosist iz DO M-Velepreskrba. Tozd Grosist je bil tudi investitor celotnega objekta in je med pripravi in gradnjo samo nosil največje breme križev in težav, ki jih nosijo investitorji v naših sedanjih razmerah. Poleg tozda Grosist bodo tu poslovali s svojimi zalogami blaga še tozd Steklo in tozd Contal iz DO M-Mednarodne trgovine, tozd Investa iz DO M-Tehna in M-Trgoavto Koper s svojim ljubljanskim skladiščem. Skupaj z delavci iz maloprodajne in diskontne samopostrežbe tozd Grmada in M-Embe bo na področju Blagovnega centra zaposlenih 630 delavcev.

Tudi po denarni vrednosti je naložba v Blagovni center ena največjih v Sloveniji v zadnjih letih. Ponosni smo, ker so prekoračitve predračunske vrednosti minimalne, kar je presenetljiva izjema v naši investicijski praksi.

Zahvalo in priznanje za udeležbo pri naložbi zasluži LB-Gospodarska banka Ljubljana, med pomembnejšimi kreditorji pa so tudi Zvezna direkcija za rezerve prehranskih proizvodov na osnovi priporočila republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve, Skupščina mesta Ljubljana in Zavarovalna skupnost Triglav, območna skupnost Ljubljana. Najpomembnejši del pri financiranju Blagovnega centra pa so lastna sredstva tozda Grosist in združena sredstva vseh tozdov iz Mercatorja. Tako je tozd Grosist,

ki je dolga leta prej sodeloval s svojimi sredstvi pri prenekaterih maloprodajnih in drugih naložbah, končno tudi sam prišel do svojih modernih zmogljivosti. Moram reči, da bi ne samo ta objekt, temveč tudi vsi drugi, ki sem jih naštel, pa tudi vse ostale večje naložbe v Mercatorju, ne bile izvedljive brez združevanja sredstev. To združevanje, ki poteka preko M-Interne banke in temelji v celoti

Alojz Klemenčič: "Nov objekt je hkrati tudi večja odgovornost za nemoteno preskrbo občanov."

Blagovni center Mercator

– Razlogi za gradnjo novega osrednjega skladišča: dotrajanost skladišč v Tobačni ulici, neprimerne prometne povezave, zastarela tehnologija brez možnosti za uvedbo nove, premajhne površine za naraščajoče potrebe pretoka blaga;

– začetek gradnje: maj 1979;

– pokrite površine: 32.551 m²;

– vrednost naložbe: 656 milijonov din (559 milijonov din za gradbena, obrtniška in instalacijska dela, 58 milijonov din za domačo opremo, 9 milijonov din za uvoženo opremo, 30 milijonov din prispevek za energetiko);

– dnevni pretok blaga: 780 ton;

– število oskrbovalnih mest (trgovina): 1000;

– dnevno tovarnjakov: 100;

– dnevno živila za Ljubljano: 350 ton;

– poprečni dnevni finančni promet: 17,5 milijonov din;

– poprečne letne zaloge živil: 110 milijonov din;

– poprečne letne zaloge neživil: 170 milijonov din;

– celotni prihodek 1981: 3,8 milijarde din;

– število delavcev tozda Grosist: 500.

na dohodkovnih odnosih, je eden temeljnih stebrov našega sozda in je tudi porok za uspešnejši razvoj vsakega našega tozda in nas vseh skupaj. Ponosni smo, ker ga tako uspešno uresničujemo in imamo ob tem tudi kaj pokazati.

Rad bi se še posebej zahvalil tistim proizvodnim organizacijam, dolgoletnim in tradicionalnim partnerjem Mercatorja, ki so združili sredstva ne samo za ta objekt, ampak tudi za druge maloprodajne prostore Mercatorja. To so proizvodne organizacije, ki si na osnovi samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami z dolgoročnimi sovlaganji trajno zagotavljajo svoj prodajni prostor v Mercatorjevi mreži. Vsaka njihova naložba, ne glede na to, za kateri objekt gre, pomeni zagotovilo, da bodo njihovi izdelki naprodaj v vseh Mercatorjevih tozdi. Morda je njihovo število v primerjavi z velikim številom Mercatorjevih dobaviteljev še majhno, zato toliko bolj cenimo njihov prispevek in želimo, da vse naše objekte smatrajo kot del svojih lastnih zmogljivosti, saj je to njihov trajni prodajni prostor.

Velike naložbe so od delavcev, ki delajo v Mercatorju, terjale že doslej in bodo tudi v bodoče marsikatero žrtev na račun manjše osebne porabe. Po družbenih merilih danes trgovinska dejavnost

ne more biti prednostna niti glede možnosti za nove naložbe niti glede deleža, ki ji je odmerjen v primarni delitvi. Občasno ponavljajoče se zamrzitve takoimenovanega deleža za pokritje stroškov blagovnega prometa, ki se vlečejo po več let, so ekonomski položaj trgovine potisnile na dno lestvice najmanj akumulativnih gospodarskih dejavnosti. Tudi v osebnih dohodkih je trgovina že med zadnjimi v Jugoslaviji in Sloveniji. Ta uradna nepomembnost je v očitnem nasprotju z dejansko vlogo, ki bi jo moralo tržišče in ekonomske zakonitosti imeti v naši ekonomski politiki in praksi. To se še posebej očitno pokaže ob običajnih pomanjkanjih blaga, ko naenkrat trgovina izgleda še kako pomembna, in zaradi velikega zanimanja, ki ga kažejo občani za dobro preskrbo in za razvoj nove, moderne maloprodajne mreže v novih naseljih. Žal smo trgovinski delavci pogosto nemočni, da bi zadovoljili te želje, očitke pa moramo poslušati večkrat tudi neupravičeno in jih prevzeti nase.

Take razmere pa nam seveda nalagajo toliko večjo lastno odgovornost za resno in zavzeto delo, da bomo vendarle sposobni bolje delati, redno vračati sredstva in izpolnjevati družbene naloge, ki so nam naložene. To zavest mora imeti vsak dan vsak naš delavec. Šele potem bomo lahko resnično in upravičeno ponosni na to našo veliko pridobitev.

Delavke in delavci iz skladišča živil.

Iz dvorane v dvorano, iz nadstropja v nadstropje, se vlečejo skladiščni prostori. Tu so spravljena živila.

Največja naložba v 33. letih

Odprli Blagovni center Mercator

Marjan Rožič: Skupščina mesta se zavzema za rešitve kot je vaša

Dovolite mi, da vsem delavcem sozda Mercator v imenu Skupščine mesta Ljubljane čestitam ob tej veliki delovni zmagi, delavcem Blagovnega centra pa želim, da bi uspešno opravljali svoje delovne naloge.

Nov Blagovni center ni pomemben le za vaš kolektiv, ampak tudi za naše mesto. Še več, ta center bo povezoval Slovenijo in Jugoslavijo. To je lep prispevek Mercatorja pri uresničevanju stabilizacije, kjer je dobra, kakovostna in učinkovita preskrba sestavni del uspešnega gospodarjenja. Taka preskrba pa je možna le, če poleg zadostne proizvodnje in učinkovite trgovine svojo vlogo uspešno opravlja moderno organiziran blagovni center. Ta Blagovni center bo pripomogel, da bo Mercator še bolj odločno pospeševal svojo dejavnost in si s kvalitetnim delom in dobrim gospodarjenjem zagotovil še pomembnejše mesto v naši republiki in državi kot celoti. Že danes veliko prispevate, da je v Ljubljani preskrba bolj normalna kot v nekaterih drugih mestih. Ta nov objekt bo k temu gotovo še pripomogel, tako glede kakovosti kot tudi izbire blaga.

Ljubljana upravičeno posveča vedno večjo pozornost trgovini. Njen delež se je v zadnjih letih sicer zmanjšal v družbenem proizvodni na račun rasti proizvodnih dejavnosti. To je bila in ostaja zvesta usmeritev v razvoju mesta. Toda to ne pomeni, da se lahko sprijaznimo s podcenjevanjem razvoja trgovine ali z njenim padanjem. Nasprotno, zagotoviti moramo, da se bo hitreje razvijala in da bo ekonomsko dolgoročno povezana s

proizvodnjo. Potrebno pa je prevladati administrativno omejevanje v delovanju in gospodarjenju v trgovini in zagotoviti, da bodo v večji meri delovale ekonomske zakonitosti in logika tržišča. Bolj pogumno je treba po merilih skupnega prihodka prevladati osamosvojeni položaj trgovine v odnosu na proizvodnjo. Se se srečujemo s pojmovanji, da je tako edino sprejemljivo povezovanje neuresničljivo in iluzija, pri tem pa se ne išče boljših rešitev. Znotraj Mercatorja je industrija udeležena v celotnem prihodku s 6,5 %, kmetijstvo pa s 3,2 %. Ali ni to malo glede na možnosti in potrebe? Poleg neposrednega povezovanja s proizvajalci bi kazalo tudi znotraj sozda pospeševati proizvodnjo. Ljubljana od

Marjan Rožič: Čestitam vam k delovni zmagi.

Mercatorja upravičeno pričakuje, da bo s svojo široko in odprto poslovno politiko še bolj pospeševal uresničevanje zamisli odprtega mesta. To lahko dosežemo tudi s tem, da v svoji trgovski mreži ponudite še več izdelkov drugih proizvajalcev iz vse Jugoslavije. V mislih imam kakovostne izdelke, tiste, ki jih kupci želijo in bolje je, da se za izbiro ob povečani ponudbi odločajo kupci kot pa poslovodje v njihovem imenu. Ljubljana se res vse bolj odpira, toda še vedno so primeri ozke miselnosti, ko kakovostnih izdelkov znanih jugoslovanskih proizvajalcev ni na našem tržišču. Zapiranje je poslovna kratkovidnost, ki se maščuje tako delavcem v trgovini kot tudi potrošnikom. Večja odprtost mesta pa pomeni tudi nova skupna vlaganja za skupne programe, skupne nastope v izvozu in v mednarodni delitvi dela, pomeni izgradnjo skupnih prostorov za preskrbo, sodelovanje pri raziskavah, prevladovanje različnih oblik zapiranja tržišča.

Ta Blagovni center je pomemben tudi zato, ker dokazuje neracionalnost malih skladišč, raztresenih v različnih delih mesta, kar povečuje stroške. Vaša rešitev naj bo spodbuda za tiste, ki se še vedno pri tem podjetniško obnašajo, da se raje odločijo za skupna vlaganja in racionalne rešitve tudi, ko gre za skladiščenje blaga. V Ljubljani imamo kar 1692 različnih skladišč, za skladiščenje živil pa jih je namenjenih 163 ali 14 % vseh skladiščnih zmogljivosti. Taka razdrobljenost zahteva veliko število zaposlenih, večji so transportni stroški, to onemogoča mehanizacijo in sodobno tehnologijo, vse to pa dviguje cene in obremenjuje potrošnike. Skupščina mesta se zavzema za rešitve kot je vaša. Zavzema se za razvoj blagovno-transportnega centra na dosedanjih in novih površinah in za take odnose v tem centru, da bodo uporabniki načrtovali njegov razvoj, združevali sredstva in z njim tudi upravljali. Potrebno pa je tudi uvajati sodobno tehnologijo pri preтовarjanju in skladiščenju, pospešiti izgradnjo prometnega terminala in razvijati ustrezne hitre

železniške povezave z drugimi prometnimi vozli.

Prvo pa mora biti solidnejša in boljša ponudba, namenjena kupcem. Zavedamo se, da nekaterih proizvodov primanjkuje, toda nekatere trgovine imajo slabo ponudbo ne zaradi pomanjkanja, temveč zaradi malomarnosti in ozkosti posameznikov, ki vodijo trgovine. Zavzemati se moramo, da vsak delavec v trgovini zavzeto in vestno opravlja svoje delo, da bodo dobri delavci v trgovini bolj nagrajeni. Bilo bi koristno tudi to, da samoupravni organi Mercatorja predlagajo tem iz Emone, pa tudi nekaterim drugim »konku-

rentom«, da bi začeli skupno urejati nekatera tekoča gospodarska vprašanja, da bi dali pobudo za skupne razvojne programe, za povečanje obdelovalnih površin in podobno. Taka sodelovanja so možna in nujna tudi z drugimi organizacijami, da bi zares uresničevali zamisel združenega dela kot osnovo za dobro gospodarjenje.

Zahvaljujem se, da ste mi zaupali častno nalogo, da odprem ta objekt. Ponovno vam čestitam k delovni zmagi in želim, da se odločno prizadevate za uspešen razvoj. Razglasam, da je Blagovni center odprt!

Prototip domačega visokoregalnega viličarja. Dovljenja za uvoz tujih ni, kar zmanjšuje skladiščne zmogljivosti.

- Mercator-Agrokombinat Krško, TOZD Vinogradništvo-kleti, n. sub. o.
- Mercator-Agrokombinat Krško, TOK Kooperacija, n. sub. o.
- Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica, TOZD Proizvodnja, n. sub. o.
- Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica, TOK Kooperacija, n. sub. o.
- Mercator-Emba, p. o.
- Mercator-Izbira Panonija, n. sub. o., Delovna skupnost skupnih služb
- Mercator-Izbira Panonija, TOZD Veleprodaja, n. sub. o.
- Mercator-Izbira Panonija, TOZD Maloprodaja, n. sub. o.
- Mercator-Izbira Panonija, TOZD Zaščita, n. sub. o.
- Mercator-Velepreskrba, TOZD TMI, n. sub. o.
- Mercator-Velepreskrba, TOZD Grosist, n. sub. o.
- Mercator-Velepreskrba, TOZD Trgopromet, n. sub. o.
- Mercator-Velepreskrba, TOZD Hladilnica, n. sub. o.
- Mercator-Tehna, TOZD Cibes, n. sub. o.
- Mercator-Tehna, TOZD Spectrum, n. sub. o.
- Mercator-Sadje zelenjava, p. o.
- Mercator-Univerzal, p. o.
- Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija sadje, zunanja trgovina, n. sol. o.
- Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija sadje, maloobmejni promet, n. sol. o.

- Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Contal, n. sol. o.
- Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Steklo, n. sol. o.
- Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija sadje, predelava sadja, n. sol. o., Bohova
- Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija sadje, hladilnica, n. sol. o., Zalog
- Mercator-Hoteli gostinstvo, TOZD Ilirija, n. sub. o.
- Mercator-Hoteli gostinstvo, TOZD Sretni, n. sub. o.
- Mercator-Hoteli gostinstvo, TOZD Hotel Mantova, n. sub. o.
- Mercator-Nanos, n. sol. o., Delovna skupnost skupnih služb
- Mercator-Nanos, TOZD Grosist, o. sub. o.
- Mercator-Nanos, TOZD TMI, o. sub. o.
- Mercator-Konditor, p. o.
- Mercator-Pekarna Grosuplje, p. o.
- Mercator-Sora, Kmetijsko-gozdarska zadruga, p. o.

27. člen
Spremembe in dopolnitve tega sporazuma se sprejemajo po načinu in postopku, ki velja za njegovo sklenitev.

Predsednik delavskega sveta
SOZD Mercator
Bojan Zor

Komisija za izvedbo referenduma in volitev SOZD je na svoji 1. seji, dne 14. 1. 1982, ugotovila:

- da so ta sporazum sprejele naslednje udeleženske:
- M-Agrokombinat, Delovna skupnost,
- M-Agrokombinat, TOZD Sadjarstvo-poljedelstvo,
- M-Agrokombinat, TOZD Vinogradništvo-kleti,
- M-Agrokombinat, TOK Kooperacija,
- M-Emba,
- M-Izbira Panonija, Delovna skupnost,
- M-Izbira Panonija, TOZD Veleprodaja,
- M-Izbira Panonija, TOZD Maloprodaja,
- M-Izbira Panonija, TOZD Zaščita,
- M-Velepreskrba, TOZD Hladilnica,
- M-Velepreskrba, TOZD TMI,
- M-Tehna, TOZD Cibes,
- M-Tehna, TOZD Spectrum,
- M-Sadje zelenjava,
- M-Univerzal,
- M-Mednarodna trgovina, TOZD Slov. sadje, zunanja trgovina,
- M-Mednarodna trgovina, TOZD Slov. sadje, maloobmejni promet,
- M-Mednarodna trgovina, TOZD Contal,
- M-Mednarodna trgovina, TOZD Steklo,
- M-Mednarodna trgovina, TOZD Slov. sadje, predelava sadja,
- M-Mednarodna trgovina, TOZD Hladilnica,
- M-Konditor,
- M-Pekarna Grosuplje,
- M-KGZ Sora,
- SOZD Mercator, Delovna skupnost;
- da je samoupravni sporazum o sodelovanju in združevanju dela in sredstev na področju ekonomskih odnosov s tujino sklenjen, na način in po postopku, kot ga določa 25. člen samoupravnega sporazuma.

Predsednik komisije za izvedbo referenduma in volitev
Anton Malnar 1. r.

V skladu s 66., 67. in 68. členom Zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ter na podlagi svoje medsebojne povezanosti v procesu gospodarjenja in pridobivanja dohodka na osnovi 31. člena Samoupravnega sporazuma o združitvi v Mercator, sestavljeno organizacijo združenega dela za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine, gostinstva in storitev, sklepamo

Samoupravni sporazum o sodelovanju in združevanju dela in sredstev na področju ekonomskih odnosov s tujino

1. člen

Udeleženke tega samoupravnega sporazuma so TOZD in enovite DO v sestavi SOZD Mercator, ki so članice SISEOT.

Udeleženke so lahko tudi ostale TOZD in enovite DO, ki so zainteresirane za devizno kritje nepredvidljivih kritičnih potreb iz 6. člena tega sporazuma.

2. člen

Udeleženke sklepamo ta sporazum z namenom:

- da na področju ekonomskih odnosov s tujino pridobivamo prihodek in dohodek;
- da realiziramo prodajo skupne proizvodnje in storitev, s katero bo ustvarjen večji devizni priliv;
- da skupaj in medsebojno zagotavljamo pogoje in uresničujemo možnosti za gospodarno ustvarjanje in porabo deviz;
- da s smotnim gospodarjenjem z deviznimi sredstvi na osnovi plana zagotovimo uporabo teh za lastne potrebe udeleženk, ki devize ustvarjajo, ter omogočimo uporabo preostalih deviz za dogovorjene namene in pod dogovorjenimi pogoji udeleženk, ki same ne ustvarjajo ali pridobivajo dovolj deviz, ter s tem zagotavljamo devizno ravnovesje s tujino;
- da z uporabo sredstev sklada za pospeševanje izvoza vplivamo na trajno povečevanje te dejavnosti;
- da zagotovimo sredstva za kritje kritičnih uvoznih potreb iz 6. člena tega sporazuma;
- da realiziramo skupne razvojne programe udeleženk.

3. člen

Ta samoupravni sporazum omogoča:

- učinkovitejši nastop TOZD in DO v SOZD na mednarodnem trgu;
- pomembno povečanje celotnega deviznega priliva na osnovi združevanja dela in sredstev ter skupnega vlaganja v skupno proizvodnjo blaga in storitev, s katerimi prispevamo k večjemu deviznemu prilivu v SOZD;
- usklajevanje materialnih tokov, ki zajemajo uvoz in izvoz udeleženk sporazuma.

Ta samoupravni sporazum omogoča udeleženkam, ki ne ustvarjajo in ne pridobivajo dovolj deviz, plačevanje njihovih deviznih obveznosti ali realizacijo tistih planiranih uvoznih poslov, ki so ekonomsko utemeljeni. Pri tem imajo prednost tisti posli, ki so v skladu z dolgoročnimi cilji celotne SOZD in širšimi družbenimi interesi.

4. člen

Osnova za združevanje in porabo deviznih sredstev po tem sporazumu so letni plani ekonomskih odnosov s tujino udeleženk sporazuma, upoštevajoč temelje devizne politike, določila samoupravnih sporazumov SISEOT in njenih enot, cilji, usmeritve in skupni interes TOZD in DO v SOZD.

5. člen

Udeleženke pooblaščamo delovno organizacijo Mercator-Mednarodna trgovina, da za udeleženke opravlja vsa strokovna in pomožna dela, zlasti pa:

- skupaj z ustrezno službo delovne skupnosti SOZD Mercator skrbi za pripravo gradiva za potrebe organov, določenih s tem samoupravnim sporazumom, predvsem us-

Največja naložba
v 33. letih
Mercatorja

Odprli Blagovni center Mercator

Prostor za pripravo blaga pred nakladanjem na tovornjake. Dnevni pretok blaga je 780 ton.

V Blagovnem centru so dobili skladišča še tozda Contal in Steklo (M-Mednarodna trgovina), tozda Investa (M-Tehna) in M-Trgoavto Koper. Na sliki je del skladišča tozda Steklo.

Organizacije, ki so z denarnimi sredstvi neposredno sodelovale pri naložbi v Blagovni center

Ljubljanska banka – Gospodarska banka Ljubljana
Zvezna direkcija za rezerve
Skupščina mesta Ljubljane
Zavarovalnica Triglav
Kraš Zagreb
GIP Gradis Ljubljana
Elektroobnova Ljubljana-Polje
Kovinsko podjetje Kranj
IMP Promont Koper
Železniško gospodarstvo Ljubljana
Železniško gradbeno podjetje Ljubljana

Mirna Rovinj
Mitros Sremska Mitrovica
Sloboda Osijek
Žito Ljubljana
Medex Ljubljana
Pivovarna Union
Kolinska Ljubljana
Industrijski prehrambeni kombinat Osijek

Združena sredstva sozda Mercator

Organizacije, ki so združile sredstva za razširitev materialne osnove dela v Mercatorju

Mlinotest Ajdovščina, Droga Portorož, Tovarna olja Zagreb, ETA Kamnik, Fructal Ajdovščina, Koestlin Bjelovar, Pionir Subotica, Zdravilišče Radenska Radenci, Pivovarna Laško, Slovina Ljubljana, KK Vipavatoz Vinska klet Vipava, Goriška brda Dobrovo, Agraria Koper, Iglo Horgoš, Mura Murska Sobota, Ilirija-Vedrog Ljubljana, Tovarna nogavic Polzela, Podravka Koprivnica, Lesnina Ljubljana, Lisca Sevnica, Zvečvo Slavonska Požega in Carnex Vrba.

V novem Blagovnem centru je tudi skladišče za mestne in republiške rezerve pralnega praška.

Sto tovornjakov bo dnevno pripeljalo in odpeljalo blago iz osrednjega Mercatorjevega skladišča. Vse foto:Jože Rozman

Vsa težja dela so mehanizirana, tudi v skladišču pijac.

**Mercator
v Ljubljani**

klajenega letnega plana uvoza in izvoza v SOZD;

– na podlagi poročil udeleženk o mesečni realizaciji planov ekonomskih odnosov s tujino sestavlja poročila o njihovi skupni mesečni realizaciji za celotno SOZD;

– kadar je potrebno opozarja pristojne samoupravne organe na posamezne probleme, ki nastanejo na tem področju in pripravlja ustrezno gradivo za obravnavo in urejanje teh problemov.

O nadomestilu za opravljanje strokovnih in pomožnih del, omenjenih v tem členu, se udeleženke in Mercator-Mednarodna trgovina dogovorijo z medsebojnimi sporazumi.

6. člen

Da bi si udeleženke zagotovile devizna sredstva za nepredvidljive, kritične potrebe, ki niso opredeljene v letnem planu, se oblikuje rezervni devizni sklad. Udeleženke se obvezujejo pri obračunu deviznih prilivov v ta namen odvajati 5% od ustvarjenih razpoložljivih sredstev.

O uporabi deviznih sredstev za namene iz prvega odstavka tega člena odloča odbor za skupno devizno poslovanje.

7. člen

Udeleženkam, ki ustvarjajo in sodelujejo pri ustvarjanju deviznih sredstev, se zagotovi kritje lastnih uvoznih potreb in neblagovnih plačil, predvidenih s planom, kakor tudi združevanje deviznih sredstev s tistimi poslovnimi partnerji, s katerimi so trajno poslovno povezane zaradi uresničevanja sodelovanja v proizvodnji oziroma prometu, pri katerem so potrebna devizna sredstva, pod pogojem, da je takšno združevanje predvideno s planom.

Preostala devizna sredstva, ustvarjena v SOZD Mercator ali pridobljena iz zunanjih virov, se vodijo na skupnem deviznem računu pri delovni organizaciji Mercator-Mednarodna trgovina.

8. člen

Udeleženke bodo neposredno usklajevale medsebojne interese in interese SOZD kot celote z letnim planom in tega usklajevale s planom SISEOT ter s tem prevzele obveznosti do uresničevanja nalog materialnih tokov uvoza in izvoza v SOZD Mercator in nad iz tega izhajajočimi deviznimi prilivi in odlivi po določeni dinamiki in metodologiji.

Udeleženke sporazuma so dolžne svoje letne plane dostaviti devizno planski službi delovne organizacije Mercator-Mednarodna trgovina v rokih, ki jih ta določi glede na roke pristojnih samoupravnih in upravnih organov.

O izvrševanju predvidene dinamike planov so udeleženke dolžne mesečno poročati devizno planski službi delovne organizacije Mercator-Mednarodna trgovina.

9. člen

Usklajenost planov ekonomskih odnosov s tujino TOZD in DO v SOZD ugotavlja zbor udeleženk samoupravnega sporazuma na

predlog odbora za skupno devizno poslovanje, sprejema pa delavski svet SOZD.

Tako usklajen in sprejet skupni plan stopi v veljavo, ko ga sprejme SISEOT.

10. člen

Udeleženke tega sporazuma vodijo devizna sredstva na svojih deviznih računih pri pooblaščenih bankah za poslovanje s tujino ter same uveljavljajo svoje razpoložljive prilive do dodeljenih pravic v skladu z navodili za izvajanje samoupravnega sporazuma SISEOT.

Vse svoje obveznosti po 7. členu tega sporazuma plačujejo udeleženke v breme svojih deviznih računov v skladu z dinamiko, ki je predvidena v usklajenem planu odlivov.

Vse svoje obveznosti iz 6. člena tega sporazuma plačujejo udeleženke v dobro deviznega računa pri delovni organizaciji Mercator-Mednarodna trgovina.

11. člen

Za zagotovitev večjega deviznega priliva v okviru dejavnosti udeleženk tega sporazuma in zagotovitev več deviz za skupne potrebe, bodo udeleženke, ki niso registrirane za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti, to opravljale preko delovne organizacije Mercator-Mednarodna trgovina.

Pogoji, pod katerimi delovna organizacija Mercator-Mednarodna trgovina opravlja zunanjetrgovinsko dejavnost, ne smejo biti po svojem skupnem deviznem učinku manj ugodni od tistih, ki bi jih ponudile zunanjetrgovinske organizacije zunaj SOZD Mercator.

12. člen

Če udeleženke zagotovijo ugodnejše devizne efekte z zunanjetrgovinsko dejavnostjo preko zunanjetrgovinskih OZD zunaj SOZD Mercator, so dolžne tako ustvarjene devize uporabiti v skladu s 6. in 7. členom tega sporazuma.

13. člen

Udeleženke, ki proizvajajo storitve in blago, ki ga je možno izvoziti, se obvezujejo, da tega blaga ne bodo prodajale na domačem trgu, ne da bi ga prej poizkusile plasirati v izvoz preko delovne organizacije Mercator-Mednarodna trgovina v skladu z 11. in 12. členom tega sporazuma. Izjeme pri tem pravilu predstavljajo deficitarni in esencialni artikli, ki so za preskrbo prebivalstva posebne pomena.

14. člen

Da bi udeleženke, ki ustvarjajo devizna sredstva, našle poslovni interes in kar najbolj povečale izvoz, bodo z oblikovanjem skupnega dohodka v posebnem skladu za pospeševanje izvoza stimulirale izvoz na naslednji način:

– udeleženke, ki porabljajo več deviznih sredstev kot jih ustvarijo, bodo plačevale določen odstotek dinarske protivrednosti kot prispevek za pospeševanje izvoza in izravnavo negativnih razlik pri izvozu v višini, ki jo ugotavlja odbor za skupno devizno poslovanje;

– udeleženke, ki ustvarjajo več deviznih sredstev, kot jih porabijo, pa bodo iz tega sklada črpale ustrezen delež izvozne stimulacije.

15. člen

Organi, pristojni za izvajanje tega sporazuma, so:

– zbor udeleženk samoupravnega sporazuma o sodelovanju in združevanju dela in sredstev na področju ekonomskih odnosov s tujino,

– odbor za skupno devizno poslovanje.

16. člen

V zbor udeleženk delegira vsaka udeleženka iz vrst svojih delavcev, po potrditvi pristojnega delavskega sveta, po enega delegata in enega namestnika. Mandat delegata in njegovega namestnika traja 2 leti.

17. člen

Zbor udeleženk se sestaja, kadar je to potrebno, vendar najmanj enkrat na leto. Odločitve sprejema z večino glasov skupnega števila delegatov. Zbor ima svojega predsednika, ki ga delegati volijo za vsako zasedanje zbora posebej.

18. člen

Pristojnosti zbora udeleženk so naslednje:

– spremlja izvajanje tega sporazuma ter predlaga njegove spremembe in dopolnitve;

– določa smernice za učinkovitejšo devizno poslovanje;

– obravnava in sprejema poročila odbora za skupno devizno poslovanje o izvrševanju plana skupnega deviznega poslovanja in poročilo o letnem obračunu sklada za pospeševanje izvoza;

– daje obvezna tolmačenja tega sporazuma;

– ugotavlja usklajenost ekonomskih odnosov s tujino TOZD in DO v SOZD.

19. člen

Odbor za skupno devizno poslovanje sestavlja sedem članov in sedem njihovih namestnikov, in sicer:

– 4 predstavniki udeleženk s pozitivno devizno bilanco,

– 2 predstavnika udeleženk z negativno devizno bilanco,

– 1 predstavnik strokovnih služb SOZD.

Pri tem se maksimalno upošteva zastopnost vseh dejavnosti SOZD. Člane odbora in namestnike izvoli zbor udeleženk za dobo dveh let.

20. člen

Odbor za skupno devizno poslovanje zaseda, kadar je to potrebno, vendar vsaj enkrat na mesec.

Iz svojih vrst voli predsednika z mandatno dobo dveh let.

Pristojna služba Mercator – Mednarodne trgovine skrbi za pripravo gradiva za seje odbora.

Odbor sprejema svoje odločitve s konsenzom.

21. člen

Naloge odbora za skupno devizno poslovanje so naslednje:

– izvaja devizno politiko v skladu s tem sporazumom in odločitvami zbora udeleženk ter letnim planom ekonomskih odnosov s tujino;

– odobrava uporabo združenih deviznih sredstev po 5. členu tega sporazuma;

– določa konkretne stopnje iz 14. člena tega sporazuma;

– nadzoruje pravilnost obračuna prispevkov za pospeševanje izvoza in razporejanje skupnega dohodka iz sklada za pospeševanje izvoza;

– ugotavlja pristop oziroma odstop udeleženk tega sporazuma;

– ima druge naloge in pristojnosti, ki jih določa ta sporazum;

– predlaga zboru udeleženk usklajen letni plan ekonomskih odnosov s tujino TOZD in DO v SOZD.

22. člen

K temu samoupravnemu sporazumu lahko naknadno pristopijo tudi druge OZD, združene v SOZD Mercator, in to pod istimi pogoji kot prvotne udeleženke sporazuma.

23. člen

Vsaka udeleženka lahko odstopi od tega sporazuma, če svoj odstop pisno sporoči predsedniku odbora za skupno devizno poslovanje. Izjavo o odstopu odbor obravnava na prvi naslednji seji ter o odstopu odloči in hkrati določi tudi datum izstopa.

Vsaka udeleženka, ki odstopa, ima do dneva odstopa vse pravice oziroma je dolžna izpolniti vse obveznosti iz tega sporazuma, ki so za udeleženko nastale do dneva odstopa.

Sredstva, odvedena v času članstva v rezervni sklad iz 6. člena tega sporazuma, se po izstopu vrnejo.

24. člen

Udeleženke tega sporazuma se dogovorijo, da je za reševanje morebitnih sporov, ki bi med njimi nastali pri uveljavljanju medsebojnih odnosov po tem sporazumu, oziroma, ki bi nastali zaradi neizpolnjevanja obveznosti po tem sporazumu, pristojna notranja arbitraža SOZD Mercator, v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator.

25. člen

Predlog tega samoupravnega sporazuma določi delavski svet SOZD, sprejmejo pa ga pristojni organi upravljanja udeleženk sporazuma, v skladu z določbami njihovih samoupravnih splošnih aktov.

Ta samoupravni sporazum je sklenjen, ko ga sprejmeta najmanj dve tretjini (2/3) udeleženk iz 26. člena sporazuma.

26. člen

Na osnovi določb 1. člena tega sporazuma so udeleženke sporazuma naslednje OZD:

1. SOZD Mercator, n. sub. o., Delovna skupnost SOZD

2. Mercator-Agrokombinat Krško, n. sol. o., Delovna skupnost skupnih služb

3. Mercator-Agrokombinat Krško, TOZD Sadjarstvo-poljedelstvo, n. sub. o.

M-Industrijsko gradbeno podjetje Ograd iz Ormoža nova članica sozda

Jože Rozman

Opekarji, kovinarji in gradbinci

»Z Mercatorjem se nismo združili zaradi gospodarske nuje ali stiske, ampak predvsem zato, da bi lahko hitreje uveljavljali določila zakona o združenem delu. V mislih imam dohodkovno povezovanje, večjo socialno varnost zaposlenih, lažji prodor na trg, večjo poslovno učinkovitost in drugo. Pobuda za združitev je prišla z naše strani, nasvet, da se združimo z nekom večjim, pa nam je dala delovna skupina CK ZKS, ki nas je pred letom dni obiskala,« je povedal direktor M-IGP Ograd Milan Lukaček.

»Ker je ormoška občina med manj razvitimi občinami v Sloveniji, moramo tudi mi prispevati k hitrejšemu gospodarskemu razvoju. Zato smo se odločili, da gradbeništvo ne bo več naša osnovna dejavnost, saj zaradi bolj ali manj občasnih del nimamo pomena razvijati te panoge. Nekaj delavcev bo gradbena dela sicer še opravljalo, ostale bomo zaposlili v novi opekarni, kjer rabimo strokovno vzdrževalno skupino, kadar tu ne bo dela, pa v kovinsko predelovalnem obratu. To pomeni, da želimo razvijati predvsem ti dve panogi. Zato smo se tudi odločili za drugo fazo izgradnje in obnove opekarne, ki smo jo začeli maja 1980. Zaradi težav pri uvozu opreme, pa šele sedaj, namesto pred pol leta, začnemo s poskusno proizvodnjo. V kovinsko predelovalnem obratu izdelujemo ličkalnike za koruzo, letos začnemo s enorednimi kombanji za trganje in ličkanje koruze, v sodelovanju z Rudarskim šolskim centrom iz Velenja pa izdelujemo opremo za svinjske farme. Naša

pot v prihodnost je torej jasna: na eni strani razvoj opekarništva na drugi strani povečati in združiti sedaj raztreseno elektro kovinsko dejavnost pod eno streho, kjer bomo delali kmetijske stroje in kovinske konstrukcije,« je dodal Milan Lukaček.

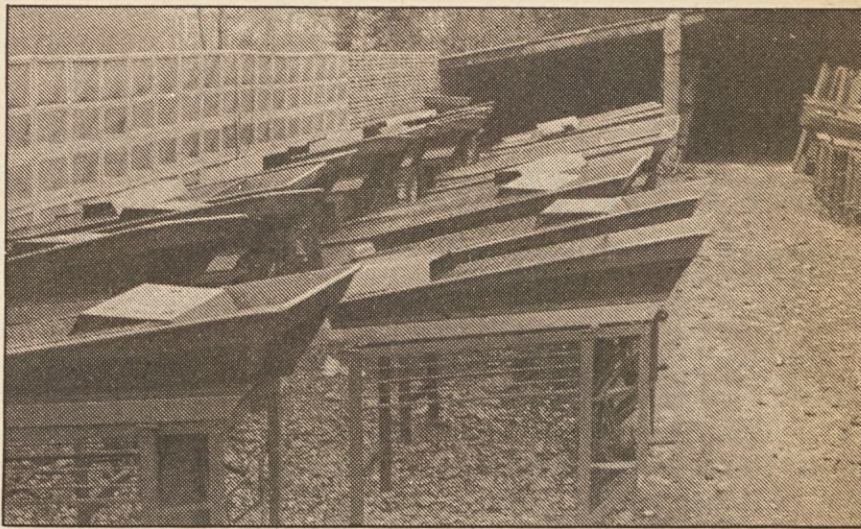
Slovenske opekarne danes zadovoljujejo okoli 80 odstotkov potreb po opeki v republiki, vendar pa se zna v prihodnjih letih zgoditi, zaradi znanih gospodarskih razmer, da bomo gradili čedalje manj. Če je danes povpraševanje še večje od ponudbe, bo lahko kmalu obratno. V M-Ogradu računajo, da bi prav zaradi povezave z Mercatorjem v teh sušnih letih lažje prodajali opeko kot sicer; trgovske organizacije iz sozda, ki prodajajo kmetijske stroje, pa bodo tako ali tako začele kmalu prodajati tudi te Ogradove izdelke. Opeka je sicer po samoupravnih sporazumih prodana že vnaprej, precej tudi Mercatorjevimi organizacijam, vendar si v Ogradu želijo, da bi kar največ njihovih izdelkov prodali v Mercatorjevi maloprodajni mreži.

Vse to in velika naložba v opre-
karno bodo gotovo utrdili mesto
M-Ograda kot nosilca razvoja in-
dustrije gradbenega materiala in
zaradi povezovanja s trgovino po-
večali njegovo poslovno učinkovi-
tost. Sodelovanje preko M-Interne
banke, komercialne službe stoda,

Milan Lukaček

Centra za avtomatsko obdelavo podatkov in drugih služb bo M-Ogradu omogočilo boljše poslovno organiziranost in delitev dela. Potrebno je še dodati, da članice sozda Mercator tri leta po združitvi z M-Ogradom ne prevzemajo nobene odgovornosti glede dose- danjega poslovanja oziroma nalož- be v novo pekararno.

Ličkalniki za koruzo, ki jih izdelujejo v ormoškem Ogradu.

Poslovno stanovanjski blok, v katerem je tudi Železnina M-Zarje, so zgradili Ogradovi gradbinci. Vse foto: Jože Rozman

Velik in sodoben obrat

Od gline do opeke

Opekarstvo ima v Ormožu in okolici dolgoletno tradicijo. Že pred našim štetjem so tu kopali glino, ilirske izkopanine pa kažejo, da so iz nje izdelovali tudi posode. Prvi zametki opekarništva, organizirane proizvodnje, segajo v prejšnje stoletje, v dvajsetih letih tega stoletja so v ormoški opekarni naredili letno 300.000 kosov opeke, po obnovi leta 1965 pa že 4,5 milijona kosov opeke. Po prvi fazi povečanja opekarni, ki je bila končana leta 1975, so na leto naredili 15 milijonov kosov opeke, z drugo fazo povečanja, ki je bila gradbeno končana konec lanskega leta in je sedaj tik pred poizkusno proizvodnjo, pa bodo letno lahko naredili 30 milijonov kosov NF (normalni format) votle zidne in fasadne opeke, to je za 640 enodružinskih hiš. Zadnja nalozba je veljala 21 starih milijard kreditov in lastnih sredstev.

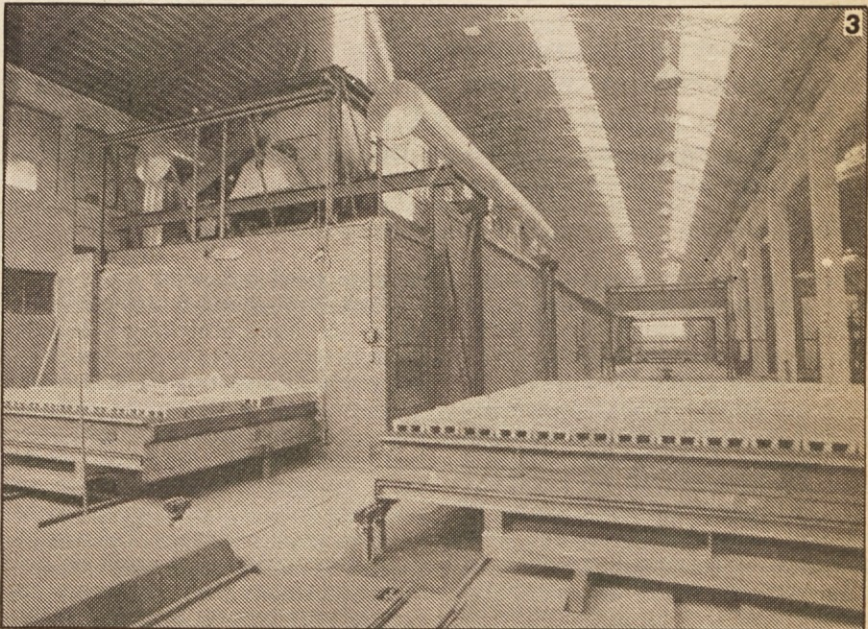
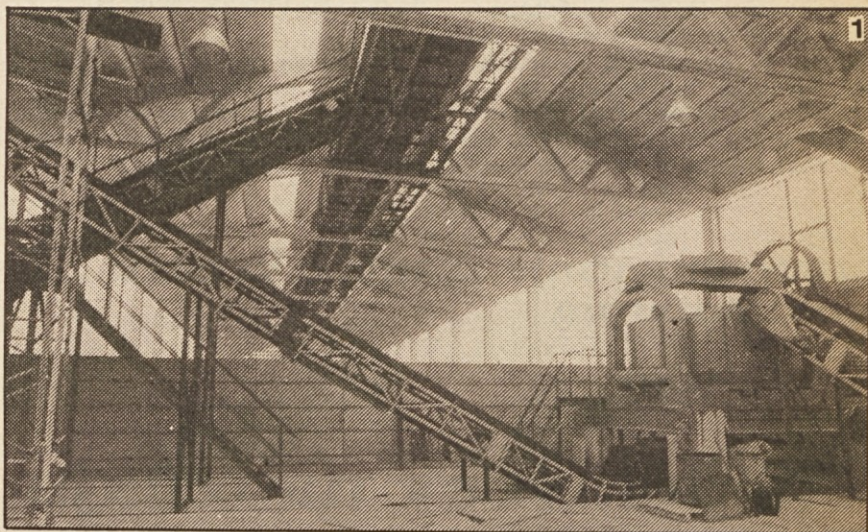
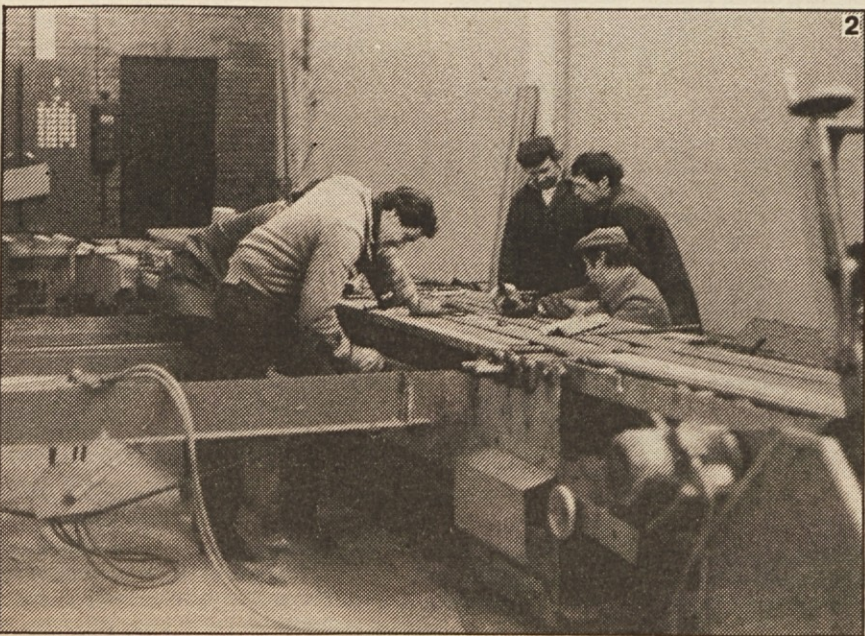
V letih 1971 do 1980, to je v zadnjih dveh srednjeročnih obdobjih, je proizvodnja opeke v Ogradu rasla 2,3-krat hitreje kot v tej panogi v Sloveniji. Delež ormoške opekarne v slovenski proizvodnji je bil leta 1972 0,84%, leta 1978 že 3,81%, sedaj pa bo okoli 8%. V tem času niso nikoli imeli izgube.

Druha faza izgradnje in obnove opekarne pomeni logično nadaljevanje prve. Nova opekarna je sodoben proizvodni obrat s tehnologijo, kot jo imajo v razvitih deželah. Dva do tri mesece bo trajalo poskusno obratovanje, potem bo dnevna proizvodnja 240 ton, kar pomeni na leto 80.000 ton izdelkov. Gline dobivajo iz lastnega glinokopa v neposredni bližini tovarne, zalog je še za 50 let. Za žganje opeke porabijo na leto 4.890 ton mazuta in 2,8 milijona KW ur električne energije. Za razvoj opeke imajo 5 lastnih tovarnjakov, ki je razvilo le dobro tretjino, ostalo

pa drugi prevozniki. Najbolj oddaljeni kraji, do kamor prodajajo opeko, so Istra s slovenskim Primorjem, Bihač, Gorenjska, Dolenjska in Zagreb, seveda je največ prodajo v bližnji okolici preko M-Zarje in ptujskega MIP, že vrsto let pa sodelujejo tudi z M-Nanosom.

Ne samo zaradi požara, ki je leta 1980 uničil krožno peč za žganje opeke, tudi zaradi želje po socialni gotovosti in s tem lepši prihodnosti, so se odločili za povečanje in obnovo opekarne. Vsa proizvodnja poteka v tovarniških halah, ki skupaj merijo 7.200 m². Gline najprej pripeljejo do kolodorba, to je mlina, ki zmleje vse tujke (kamenje, primesi). Po tekočih trakovih gre potem glina iz mlina (slika 1) na odprto pokrito odlagališče (na sliki zadaj za mlinom), ki je veliko 92×19 metrov. Sem lahko spravijo 6.000 do 7.000 m³ gline, to so potrebe za en mesec. Glina tu leži do 25

dni, da se enakomerno navlaži; če je potrebno, ji vlago dodajajo. Vse to je primarna predelava, ki ji sledi sekundarna predelava. Tu glini dodajo potrebne dodatke, kar po kaže vsakodnevna analiza gline v laboratoriju, jo drobno zmlejejo in v vakuum agregatu oblikujejo v opeko. Na sliki 2 skupina delavcev dokončuje sestavljanje tekočega traku, po katerem opeka iz vakuumskega agregata potuje na posebne vozičke, ti pa potem v sušilnico. Pri 120°C se opeka suši, potem pa se žge v tunnelski peči pri temperaturi 1100°C. Tunelska peč (slika 3 – levo je vhod v peč) v Ormoški opekarni je najdaljša v Sloveniji, meri 112 metrov, in v mnogočemer olajšuje delo, saj je žganje v starih krožnih pečeh težko in naporno delo, vendar pa se še vedno 70% slovenske opeke žge v krožnih pečeh. Delo v opekarni je olajšano tudi zato, ker je ves notranji promet opeke samodejen s pomočjo tekočih trakov.

M-IGP Ograd Ormož

● Industrijsko gradbeno podjetje Ograd Ormož je nastalo leta 1963 z združitvijo gradbeno obrtnega podjetja Grad in ormoške opekarne, lani decembra pa so se delavci Ograda z 99-odstotno večino odločili za združitev s sozdom Mercator, kjer so 15. enovita delovna organizacija;

● glavna dejavnost je proizvodnja opeke in strešnikov, stranske dejavnosti so: proizvodnja kmetijskih strojev, izdelava in popravilo kovinskih izdelkov, izvrševanje vseh visokih in nizkih gradenj, instalacijska in končna dela v gradbeništvu, proizvodnja predizdelanih gradbenih elementov, prevoz blaga v cestnem prometu ter prodaja gradbenega materiala in gradbeno obrtniške opreme;

● v delovni organizaciji je danes zaposlenih 220 delavcev, imajo še 20 učencev v gospodarstvu in štipendistov;

● v načrtih je zapisano, da bo skupni prihodek letos okoli 24

starih milijard, isti povprečni osebni dohodek na delavca je bil leta 1980 6.486 din mesečno, kar je za 14% manj kot so povprečni osebni dohodki v ormoški občini v gospodarstvu; ormoška občina spada med manj razvite občine, saj je po družbenem proizvodu med 60. slovenskimi občinami že več let na predzadnjem mestu;

● M-IGP Ograd Ormož ima sedaj naslednje organizacijske enote: opekarna, gradbeništvo, trgovina, sektor za splošne in pravne posle in ekonomsko finančni sektor.

Opravljeni občni zbori OO ZS

Kristina Antolič – MIP Ptuj

Levi in Desni breg spet skupaj

Na podlagi statuta zveze sindikatov in 11. člena pravil o organiziranju in delovanju osnovnih organizacij ZS so bili v času od 5. do 13. februarja uspešno opravljeni občni zbori osnovnih organizacij ZS toz-dov Maloprodaja, Veleprodaja, Zaščita in delovne skupnosti delovne organizacije Mercator-Izbira Pano-nija Ptuj.

Gradivo za zборе delavcev so člani sindikata prejeli v javno obravnavo že 21. januarja. Dnevni redi zborov so bili obširni, saj so zajemali kar po 13 točk dnevnega reda. Izjema je bil tozd Malopro-daja, kjer so člani sindikata skleni-li, da se osnovni organizaciji Levi breg in Desni breg spet združila v eno samo. Po dveh letih in pol so ugotovili, da kljub velikemu števi-li članov (726 zaposlenih) ena osnovna organizacija bolj kako-vostno deluje, predvsem pa je de-lo izvršnega odbora boljše in učin-kovitejše.

Po obravnavi poročil o delu v preteklem mandatnem obdobju so ugotovili, da je bilo opravljeno veliko dela pri izvajanju stabiliza-cijske politike, pri obravnavi in zavzemanju stališč ob sprejema-nju velikega števila različnih pra-vilnikov in samoupravnih spora-zumov ter pri politični aktivnosti v pripravah na volitve v samou-pravne organe in družbeno-poli-tične ter samoupravne interesne skupnosti.

Člani sindikata smo na občnih zborih, ob sprejemanju finančne-ga načrta za letošnje leto, sklenili, da bomo namenski prispevek za izlete, ki je doslej znašal 5 dinarjev na mesec, februarja povečali na 10 dinarjev in tako letos zbrali približno 150.000 dinarjev. S temi sredstvi bomo, tako kot doslej, or-ganizirali sindikalne izlete delav-cev naše delovne organizacije.

Osnovne organizacije ZS tozdov in DSSS so potrdile tudi finančni načrt konference, ki predvideva nekoliko večji delež financiranja konference kot doslej. To zahteva obširni program odbora za šport in rekreacijo v tem letu; stroški za športne aktivnosti se bodo nam-reč krili iz blagajne konference.

V svojih delovnih usmeritvah za letošnje leto smo v vseh osnovnih organizacijah dali največ poudar-ka uresničevanju gospodarske stabilizacije, ki bo povezana z obravnavo in sprejemanjem zak-ljučnih in periodičnih obračunov, kar seveda ne zmanjšuje po-membnosti prizadevanj za pove-čanje produktivnosti, za zmanjša-nje materialnih stroškov, za izbolj-

šanje preskrbe in za dosledno uve-ljavljanje svobodne menjave dela. Posebna pozornost je bila name-njena uresničevanju sklepov in stališč 3. konference slovenskih sindikatov, pri čemer so bile pou-darjene vloga in naloga sindikatov pri uveljavljanju delavcev kot no-silcev socialne politike in pri zago-tavljanju njihove socialne varno-sti. Med usmeritvami ne gre pre-zreti nadaljnega spodbujanja de-lavcev za aktivno ali vsaj pasivno udeležbo v kulturnih prireditvah in akcijah, skrbi za dobro delovno disciplino in naporov za čim bolj-še delovanje sindikalnih skupin, predvsem tam, kjer to delovanje še ni zaživel. Seveda se bomo zavzemali za tesnejše sodelovanje med osnovnimi organizacijami znotraj delovne organizacije in sozda, pa tudi v občini in drugod.

Na podlagi prvega odstavka 33. člena statuta zveze sindikatov so člani osnovnih organizacij posa-meznih tozdov in DSSS na občnih zborih obravnavali in sprejeli pra-vila o organiziranosti in delovanju osnovne organizacije ZS, razpravl-jali pa so tudi o predlogu poslov-nika o organizaciji in delovanju konference na ravni delovne orga-nizacije.

Več kot dve tretjini novih članov

Člani zveze sindikatov smo na občnih zborih v posameznih toz-dih in DSSS izvolili člane za izvrš-ne odbore in nadzorne odbore osnovnih organizacij ZS, delegate v konferenco in predsedstvo kon-ference sindikata delovne organi-zacije ter člane v občinski odbor sindikata delavcev trgovine, v predsedstva občinskega sveta in v koordinacijski odbor sindikata sozda Mercator. Le slabi tretjini članov v posameznih organih sin-dikata se je mandat podaljšal za še eno mandatno obdobje, vsi drugi člani pa so novi. Tako ni bojazni, da delo ne bi teklo spontano.

Zamenjala so se tudi vodstva izvršilnih odborov; novim pred-sednikom želimo mnogo uspeha pri sindikalnem delu in jim zago-tavljamo vsestransko pomoč.

Izpopolnjevanje znanja o varstvu pred požarom

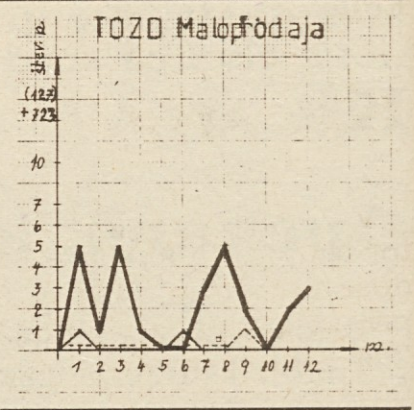
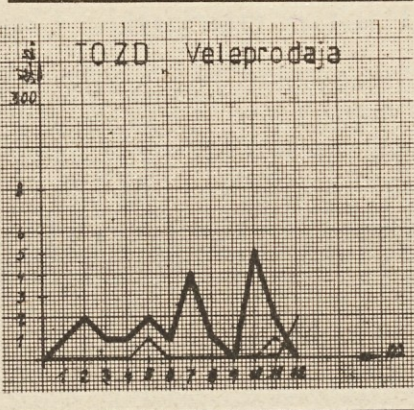
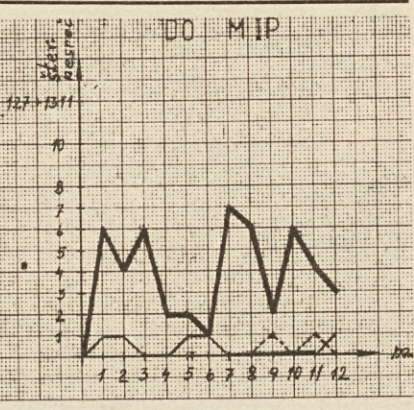
Kristina Antolič – MIP

226 delavcev na tečaju

Na osnovi 48. člena pravilnika o varstvu pred požarom, ki ga mora vsak delavec organizacije združenega dela dobro poznati, so bili ob koncu preteklega leta v tozdu Maloprodaja uspešno opravljeni tečaji požarne varnosti, ki se bodo nadaljevali še v ostalih dveh tozdih.

Tečaj je bil izpeljan po skrajša-nem programu, saj je trajal le 15 šolskih ur. Slušatelji, kar 26 jih je bilo v petih skupinah, so spoznali praktično in pravilno uporabo pri-ročnih naprav, sredstev za gašenje požara, ki so jih dolžni uporabljati v primeru požara, pa uporabo osebnih in zaščitnih ter kolektiv-nih sredstev za zaščito življenja in zdravja, organizacijo varstva pred požarom, obveznosti, pravice in odgovornosti ter druge elemente in okoliščine, ki so pomembne za

varstvo pred požarom. Tozd Maloprodaja sistematično skrbi za izpopolnjevanje znanja delavcev na področju varstva pred požarom, še posebej pri spremem-bi delovnega procesa, ki prinaša nove možnosti požara in pri uve-ljavljanju novih delovnih srede-tev, spremembi organizacije in pogojev dela, ki lahko vplivajo na varstvo pred požarom. Tako velja obveznost izpopolnjevanja na po-dročju varstva pred požarom za vse delavce temeljnih oziroma de-

Nesreče pri delu v lanskem letu

Kristina Antolič – MIP

Po predpisih do varnega dela

Varstvo pri delu zagotavljamo delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti Mercator-Izbire Pa-noonija Ptuj po določitih samoupravnega sporazuma na ravni delovne organizacije, pravilnikih o varstvu pri delu, sklepih samoupravnih organov v skladu z zakoni o varstvu pri delu in po predpisih s tega po-dročja.

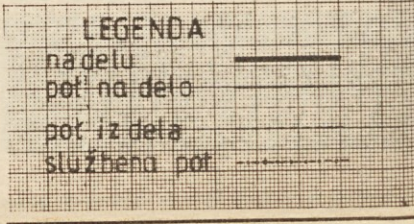
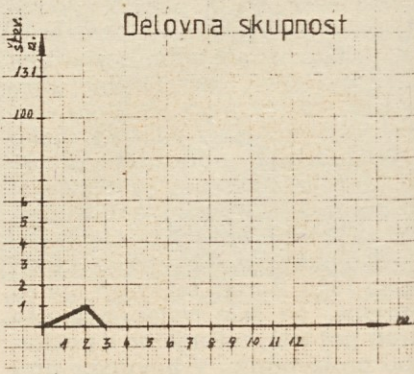
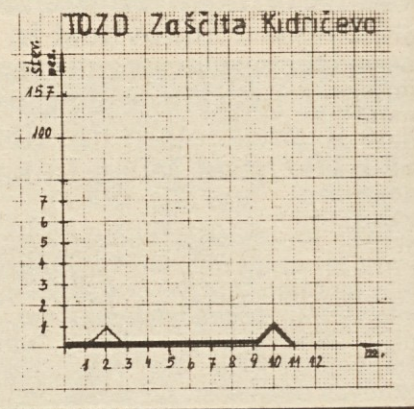
Varno delovno okolje in delov-ne razmere zagotavljamo s tehnič-nimi, zdravstvenimi, socialnimi, vzgojnimi, pravnimi in drugimi načini – tako preprečujemo in od-pravljamo vzroke, zaradi katerih lahko pri delu pride do poškodb in težav z zdravjem delavcev. Vse to pa zagotavljamo le, če delavci s svojo pozornostjo, strokovno in delovno sposobnostjo opravljamo delo tako, kot to zahtevajo pred-pisi.

V letu 1981 smo imeli v delovni organizaciji M-Izbira Panonija 49 nesreč na delu ali 3,4%, na poti na delo 6 ali 0,4% in na poti z dela dve nesreči ali 0,14%. Te nesreče so

povzročile 5034 delovnih ur izo-stanka z dela in nas stale 217.349,82 dinarjev. Pri opravlja-nju službenih nalog na osnovi iz-danih potnih nalogov ni bilo ne-sreč.

Skoraj vse nesreče pri delu so bile lažje, kot na primer odrgnine, vrezi, padci bremen in podobno. Glede na sam proces dela je bilo največ vrezov in odrgnin v tozdu Maloprodaja. Za tozd Veleprodaja so bili značilni lomi in odrgnine, večinoma povzročeni pri manipu-laciji blaga.

V mesecu maju se je med potjo na delo zgodila težja nesreča, ki se je žal končala s smrtnim izidom.

Z obiska v Ljubljani

Lado Novak – M-Sloga, Gornja Radgona

Na obisku pri dobaviteljih

Za ožvitev odnosov med proizvajalci in trgovino smo se odločili obiskati dve od številnih organizacij, katerih proizvode najdete tudi na naših policah. To sta prav gotovo vsem znani Mercator-Emba in Pivo-varna Union.

26. januarja smo se z avtobusom odpeljali v Ljubljano. Namen obi-ska je bil vsaj delno spoznati pro-izvodne procese in pogovoriti se o težavah, ki pestijo proizvodnjo in trgovino, zato so se tega strokov-

nega izleta udeležili predvsem vo-dilni in vodstveni delavci ali nji-hovi namestniki.

Vožnja je minila hitro in brez težav. V Mercator-Embi nas je pri-srčno sprejel njen direktor, Boris Vaupotič. V sejni sobi smo se ob izvršnih sendvičih in vedno diše-či Embini kavi pogovorili o vsem, kar nam je skupnega. Po ogledu proizvodnih prostorov in skladišč smo se poslovili in si zaželeli po-novnega srečanja.

Že prvi vtis v pivovarni Union je bil enkraten. Mogočna stavba, to-pel in prirčen sprejem in dobro pivo. Z nekaj besedami in diapoziti-vi so nam prikazali razvoj pivo-varne od začetka pa do danes.

Pivovarno Union v Ljubljani so leta 1864 ustanovili bratje Kozler. Njena prvotna zmogljivost je bila približno 28.300 hl piva na leto, dejanska proizvodnja pa je bila mnogo manjša. 1872. leta so pove-čali varilnico in vložno klet, 1898. pa zgradili novo strojnico in kupili parni stroj za umetno hlajenje, kleti ter električni generator za razsvetljavo. Do leta 1926 je Pivo-varna Union kot delniška družba prevzela še druge pivovarne v Slo-veniji. Po drugi svetovni vojni je prešla v družbeno last in postala temelj sedanje sodobne delovne organizacije. Nadaljevala je proi-zvodnjo piva in pekovskega kvasa, medtem ko je proizvodnjo špirta kmalu po osvoboditvi zaradi ne-rentabilnosti opustila.

Proizvodna organizacija je več-ala svoje zmogljivosti. Rekonstruk-cija starih poslopij in nakup nove strojne opreme sta v zadnjih dese-

tih letih prispevala k strokovni ra-sti proizvodnje in k uvajanju naj-sodobnejše tehnologije. 1977. leta so začeli in prej kot v enem letu končali rekonstrukcijo in moder-nizacijo polnilnice, ki je ena najso-dobnejših v Evropi.

Pivovarno Union danes sestav-lja 5 tozdov in delovna skupnost skupnih služb, v katerih združuje delo 620 delavcev.

Najbolj znano pivo te pivovarne je svetlo pivo Union, poleg tega pa proizvajajo še pivo Union ležak in temno pivo Union ter posebno vrsto svetlega piva, Union Grand. Vse vrste piva prodajajo pod bla-govno znamko Union. Po svoji proizvodnji je Pivovarna Union v SR Sloveniji na prvem, v jugoslo-vanskem merilu pa med 32 proi-zvajalci piva na 3. mestu; je tudi največji jugoslovanski izvoznik piva na trge konvertibilnih valut: že 1979. leta je izvoz piva Union dosegel približno 4% celotne proi-zvodnje. Tako lahko najdete pivo Union danes v gostinskih obratih in trgovinah v Avstriji in Italiji, pa tudi v Združenih državah Ameri-ke in drugod.

Po ogledu pivovarne smo z ve-seljem sprejeli povabilo na kosilo in se odpeljali v prijetno restavracijo motela Tikveš, ki je poslovna enota tozda Ilirija v sestavu delov-ne organizacije M-Hoteli gostin-stvo. Ob dobri postrežbi delavcev motela Tikveš in odlični kapljici se je pogovor razvnel in kar prehi-tro je minil čas, namenjen kosilu in pogovoru ob njem. Ob slovesu se je direktor Mercator-Sloga, bu-dimir Gašević, v imenu kolektiva delovne organizacije obema gosti-teljema zahvalil za gostoljubje in hkrati vsem delavcem M-Embe in Pivovarne Union zaželel obilo po-slovnih uspehov in da bi se še kdaj tako prijetno, prirčno, veselo in koristno srečali.

Obveznosti izpopolnjevanja na področju varstva pred požarom velja za vse delavce temeljnih oziroma delovne organizacije MIP, ne glede na njihovo strokovno uspo-sobljenost, delovne izkušnje in naloge, ki jih opravljajo. Foto: Matjaž Marinček

Primerjanje poslovnih rezultatov s sorodnimi organizacijami

Edita Žiberna – DSSS

Kje smo?

V vsestransko presojo poslovnih rezultatov Mercator-Nanosa in njegovih tozdov smo, ob obravnavanju doseženih rezultatov poslovanja v preteklem letu in primerjavi teh z rezultati iz leta 1980 ter planom za leto 1981, vključili tudi primerjalne podatke M-Nanosa in njegovih tozdov s sorodnimi delovnimi in temeljnimi organizacijami združenega dela.

Dohodek na delavca, ki so ga dosegli maloprodajni tozdi M-Nanosa v devetih mesecih 1981. leta, dosega v primerjalne obdobju (z manjšimi odstopanji) dohodek na delavca v podskupini dejavnosti SRS. **Čisti dohodek na delavca**, dosežen v podskupini dejavnosti v devetih mesecih leta 1981, prese-gata le tozda Opskrba in Preskrba, približuje se mu tozd Izbira, precej pod njim pa sta, med drugim tudi zaradi visokih obresti na kre-

so večinoma (razen pri tozdu Op-skrba) pod povprečno doseženimi v podskupini dejavnosti.

Vzroki za rezultate, kakršne smo dosegli v lanskih devetih mesecih in kakršne bo pokazal tudi zaključni račun, so predvsem (če pustimo ob strani organizacijo poslovanja in dela, ki marsikje vpliva na visoke materialne stroške in previsoko število zaposlenih) v nizko rentabilnem oziroma slabo donosnem poslovanju. Dohodek, primerjan s povprečno uporabljeno poslovnimi sredstvi, je sko-ranj v vseh tozdih kakor tudi na ravni delovne organizacije nižji kot v vseh podskupinah dejavnosti, s katerimi smo se primerjali, prav tako pa tudi nižji kot v soro-dnih delovnih in temeljnih organi-zacijah. Dohodek na zaposlenega v maloprodajnih tozdih je v okvi-ru povprečja podskupin dejavnosti, na ravni delovne organizacije pa je še nekoliko višji kot v pod-skupini, kar pomeni, da glede na doseženi dohodek in prodajo na zaposlenega **angažiramo pred-vsem preveč obratnih sredstev**, oziroma, da imamo za takšno pro-dajo **previsoke zaloge** trgovskega blaga; s temi zalogami bi morali **dosegati večjo prodajo in doho-dek na zaposlenega** oziroma bi morali obstoječe povprečne **zalo-gre hitreje obračati**. Ob primerja-nju s sorodnimi tozdi in delovnimi organizacijami smo namreč ugo-tovili, da so naši količniki obrača-

nja zalog trgovskega blaga nižji kot v primerljivih maloprodajnih in grosističnih tozdih.

Nizka donosnost poslovanja ozi-roma previsoko uporabljena obratna sredstva vplivajo tudi na visoke obresti za kredite, najete za obratna sredstva. Pri primerjanju s sorodnimi organizacijami zdru-ženega dela smo namreč ugotovili, da je v naših tozdih delež obresti za kredite v doseženi prodaji pre-cej višji.

S hitrejšim obračanjem obstoje-čih zalog trgovskega blaga bi do-segli večjo prodajo in dohodek na zaposlenega, zmanjšala bi se pov-prečno uporabljena obratna sred-stva in s tem povečal dohodek v primerjavi s povprečno angažira-nimi poslovnimi sredstvi, vplivali pa bi tudi na manjši delež obresti za kredite v doseženi prodaji ali dohodku. Seveda je količnik obra-čanja zalog trgovskega blaga le en od kazalcev, katerega povečanje bi vplivalo na boljše rezultate po-slovanja Mercator-Nanosa in nje-govih tozdov.

Produktivnost in rentabilnost poslovanja, ki sta bili v M-Nanosu in njegovih tozdih nižji od tistih, ki so jih dosegle sorodne organiza-cije združenega dela, in od tistih, ki so bile dosežene v podskupinah dejavnosti SRS, ter izplačana ma-sa osebnih dohodkov, ki ni v sora-zmerju s čistim dohodkom, dose-ženim v posameznih tozdih in na ravni delovne organizacije, **vpli-vajo na zelo nizko akumulacijo delovne organizacije v primerja-vi z doseženim dohodkom in v primerjavi s povprečno uporabl-jenimi poslovnimi sredstvi**, kar ima in bo imelo negativen vpliv na naš razvoj.

Iz analize primerjalnih podat-kov smo sicer ugotovili, da se je akumulacija v primerjavi z dohod-kom in čistim dohodkom, zaradi gospodarskega položaja, v lanskih devetih mesecih, v primerjavi z le-tom 1980, nominalno, predvsem pa realno, v gospodarstvu, trгови-ni na debelo in drobno SR Slove-nije ter na ravni sozda Mercator zmanjšala, vendar le ne tako moč-no, kot v delovni organizaciji Mer-cator-Nanos.

O poenotenju vrednotenja

Franc Glažar – DSSS

Tanka ali debela kuverta?

Kadar obravnavamo naše poslovanje in delo, stopi vprašanje delitve dohodka in udeležbe v delitvi osebnih dohodkov pogosto v ospredje. To vprašanje je često tudi na »dnevnem redu« neformalnih srečanj in pogovorov. V času, ko rast osebnih dohodkov zaostaja za rastjo življenjskih stroškov, je to vprašanje seveda še bolj aktualno.

Če prisluhnemo govoricam in očitkom v razpravi, lahko predvsem ugotovimo:

- da so osebni dohodki prenizki,
- da so razlike med tozdi zelo velike in neupravičene,
- da je operativno delo premalo cenjeno in
- da je slabo in dobro delo enako vrednoteno.

Glede na stanje, ki ga je ugotovila komisija za vrednotenje dela, so te ugotovitve povsem točne in so odraz neenotnega sistema ugotavljanja učinkovitosti dela v naši delovni organizaciji. Seveda pa ne moremo mimo dejstva, da v teh govoricah ni tudi tistih ugotovitev, ki objektivno vplivajo na **možnost in pogoje** za ureditev tega vprašanja.

Zelo redko je slišati, da je treba:

- dvigniti učinkovitost gospodarjenja,
- povečati dohodek,
- dvigniti produktivnost,
- znižati stroške poslovanja in
- tesneje se povezovati.

Čeprav vsi sprejemamo samoupravno urejenost in kolektivno vključenost v celovito urejanje družbenoekonomskih odnosov, je premalo slišati razprave o tem:

- kako je s samoupravno odgovornostjo,
- kakšna je naša aktivnost v sistemu upravljanja,
- koliko smo se potrudili za informiranost,
- kako smo vključeni v samoupravno delavsko kontrolo,
- kolikšna je naša aktivnost v družbenopolitičnih organizacijah in
- kakšna je naša socialistična zavest.

Vsa ta vprašanja so po eni strani nujno povezana z našimi **dohodkovnimi možnostmi**, po drugi strani pa z našim (očitno **slabo razviti-m**) **sistemom ugotavljanja vrednosti opravljenega dela**.

In kje smo danes? Najprej je treba upoštevati dejstvo, da je dohodkovna moč naših tozdov zelo različna, na kar pa vplivajo predvsem objektivni pogoji gospodarjenja. Tako je očitno uspešnost poslova-nja tozdov Indus in Trgovina manjša predvsem zaradi velikih obre-menitev, ki so posledica novih investicij v blagovnice.

Drugi zaznavni padec poslovne uspešnosti se kaže v tozdu Grosist, razlogi so predvsem v:

- izpadu blagovnega prometa z uvoženim blagom,
- prepočasni orientaciji na dobavo in oskrbo z blagom lastne maloprodajne mreže,
- premajhni vključenosti v sozd,
- prepočasni organizacijsko poslovni prilagoditvi novim tržnim zahtevam in
- kroničnemu pomanjkanju obratnih sredstev.

Padec poslovne uspešnosti se kaže tudi v tozdu Sadje Dekani, osnovni razlog zanj pa je v preslabi vključenosti v oskrbo naše maloprodajne mreže in v tem, da ni južnega sadja.

Seveda moramo omeniti tudi tozd TMI, ki že tretjo leto posluje z izgubo, katere vzrok je predvsem v neskladju cen pri nabavi in prodaji mesa.

Pri vsem tem ne gre zanemariti tudi lastnih slabosti, ki prav tako močno vplivajo na uspešnost poslovanja in dela. Analiza nam kaže, da imamo **premalo razvito organizacijo dela, premalo izkoriščeno kadrovske moč**, v nekaterih primerih tudi **neustrezno strokovno kadrovske zasledbo, prenizko produktivnost, preslabotno notranjo homogenost** ter premalo razvito **povezanost z drugimi tozdi in strokovnimi službami M-Nanosa**, tare pa nas tudi **pomanjkljiva normativna urjenost**, še posebno sistema nagrajevanja.

Gibanje osebnih dohodkov je bilo med letom prilagojeno dohodkovnim možnostim, vendar so prevelike razlike zahtevale vsaj delno uskladitev, kar so posamezni tozdi, po sklepu samoupravnih orga-nov in družbenopolitičnih organizacij, tudi storili.

S temi popravki je bil končni povprečni neto OD v letu 1981 takšenle:

tozd	povpr. neto OD 1980	povprečni neto OD 1981	indeks
Izbira	8.098	9.660	113,3
Preskrba	7.923	9.759	123,2
Indus	7.444	9.113	122,4
Opskrba	7.425	9.782	131,7
Sadje Dekani	7.748	10.095	130,3
Trgovina	7.332	8.675	118,1
Grosist	8.577	10.496	122,4
TMI	6.498	8.448	130,0
DSS	8.865	11.048	124,6
M-NANOS	7.851	9.648	122,9

Pri primerjavi gibanja neto OD je treba upoštevati, da so pri tozdu Sadje delovni pogoji bistveno težji, da ima tozd Preskrba tudi grosi-ščno dejavnost, v kateri so delovni pogoji težji da so pri tozdu Grosist težji delovni pogoji ter da je struktura zahtevnosti del bi-stveno višja in vključuje tudi profile kot so trgovinski potniki in šoferji, nekaterih OD je bistveno višji, kar zvišuje povprečje; glede na težke delovne pogoje so osebni dohodki v tozdu Grosist nedvo-mno najbolj problematični (beri prenizki). Bistveno odstopajo osebni dohodki tozda TMI, kjer poslovna izguba zadržuje njihovo nominalno rast.

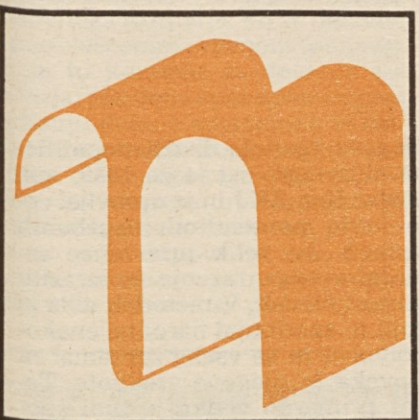
Takšno stanje zahteva realizacijo sprejete obveze, da poenotimo in na novo ovrednotimo vsa dela v delovni organizaciji. Datum za izvršitev te naloge smo že dvakrat prestavili, kar moram na kratko pojasniti.

Izdelana je bila enotna metodologija in ovrednotena so bila vsa dela, vendar je bilo v preizkusu ustreznosti vrednotenja ugotovljeno:

- da vrednotenje del presega naše dohodkovne možnosti in da predvideno 25-odstotno povečanje neto OD ni možno;
- da je treba opraviti korekturo vrednosti na 13 do 15-odstotno povečanje;
- da je treba istočasno popraviti vse opise del;
- da je treba izdelati tudi metodologijo za ugotavljanje učinkovito-sti dela;
- da je treba popraviti katalog delovnih nalog in opravil ter pripra-viti dopolnitev akta o delitvi OD.

Trenutno usklajujemo vrednosti delovnih nalog in opravil ter pri-pravljamo metodologijo za ugotavljanje učinkovitosti dela. Najprej bomo poskusili komisiji pripraviti predlog za tozd Grosist, v katerem je stanje najbolj pereče.

Vsekakor pa je treba poudariti, da brez ustvarjenega dohodka ni moč računati na bistveno debelejšo kuverta. Samo poenotenje si-stema vrednotenja še ne zagotavlja višjih OD, sedanji slab dohodkovni položaj v M-Nanosu pa ovira tudi uveljavitev enotnega sistema nagrajevanja.

Nanosove
vesti

dite za osnovna sredstva (novo ak-tivirane naložbe), tozda Indus in Trgovina. **Sredstva za osebne do-hodke na delavca** v nekaterih toz-dih in na ravni delovne organizaci-je presegajo sredstva, dosežena v podskupini dejavnosti, čeprav je čisti dohodek na delavca pod re-publiški podatki podskupine. **Dohodek na povprečno uporabl-jena poslovna sredstva** presega v podskupini dejavnosti doseže-nega le v tozdu Opskrba, pri vseh ostalih tozdih (tudi pri tistih, ki niso aktivirali novih investicij) pa je ta kazalec precej pod tistimi v podskupini dejavnosti. Prav tako so vsi tozdi (razen tozda Opskrba) nizko akumulativno sposobni, kar nam kaže **akumulacija na doho-dek in na povprečno uporabljena poslovna sredstva**. Pri deležu **osebnih dohodkov v dohodku** se vsi maloprodajni tozdi (z manjši-mi odstopanji navzgor ali navzdol) približujejo deležem, doseženim v podskupini dejavnosti; osebni do-hodki so glede na doseženi doho-dek na delavca naraščali v M-Na-nosu kot celoti ter v maloprodaj-nih tozdih tako kot v podskupini dejavnosti SRS.

Nekoliko drugačne rezultate je, v primerjavi z doseženimi v pod-skupini dejavnosti, dosegel po-stojnski tozd Grosist. Že dohodek na delavca je skoraj 36% pod dose-ženim v podskupini dejavnosti. Tudi ostali kazalci, tako čisti do-hodek na delavca kakor tudi ka-zalci akumulativnosti, so precej pod tistimi, ki so bili doseženi v podskupini dejavnosti, v nesora-zmerju z doseženimi rezultati pro-duk tivnosti in akumulativnosti pa so osebni dohodki na delavca in delež osebnih dohodkov v dohod-ku. Slednji znaša v podskupini 30,3%, v tozdu Grosist pa 41%, pri čemer so osebni dohodki tozda še vedno krepko pod povprečno do-seženimi v trgovini na debelo SRS.

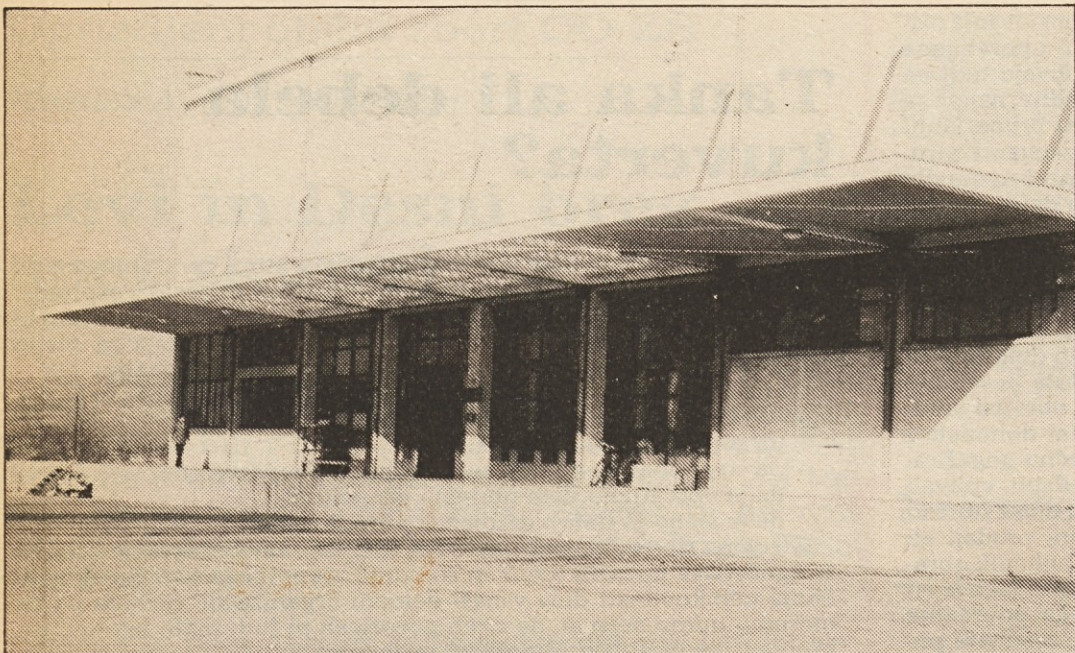
Iz analiziranih primerjalnih po-datkov je moč ugotoviti, da v ma-loprodajnih tozdih dosegamo pro-dajo in dohodek na zaposlenega v okviru rezultatov, doseženih v podskupini dejavnosti, privele-prodaji pa so ti kazalci že precej pod republiški. Ostali kazalci

Sedanji gospodarski položaj, trgovine zahteva dobro organizira-nost, tesno poslovno povezovanje, visoko produktivnost in kakovost dela ter skrajno gospodarnost, tako pri investicijah kakor tudi pri vseh ostalih virih porabe sredstev. Za takšno poslovno naravnano-st so potrebni jasni programi poslovanja in dela, vsi odgovorni pa morajo sprejete cilje tudi uresničevati. Na posvetu vseh direktorjev tozdov M-Nanosa je bilo veliko časa posvečenega trezni analitični presoji stanja in ukrepov, ki so za izboljšanje gospodarskega položaja nujno potrebni. Fotoarhiv M-Nanosa.

Na zasedanju delavskega sveta tozda Grosist je bilo izjemno veliko časa posvečenega inventuri, predvsem presoji pravilnosti poteka in izpeljave inventure ter problemu viškov in manjkov. V ospredju je bila zahteva po razrešitvi vprašanja starih zalog in prodaji blaga po znižani vrednosti, ki mora biti organizirana dosledno po dogovorje-nem konceptu. Fotoarhiv M-Nanosa

Orumeneli - posnetek: hladilnica Dekani leta 1962. Prazen parkirni prostor, počiščena rampa in zaprta vrata jasno kažejo, da ni bilo s čim gospodariti in da so bili takratni časi težki.

Hladilnica danes: njene skladiščne in hladilne zmogljivosti znašajo 4.143 m², letni promet pa se je povzpел že na 6.500 ton. Fotografije, kakršna je sosednja, danes ni več moč posneti. Fotoarhiv M-Nanosa

Franc Čuk – DSSS

30 let hladilnice in 60-letnica njenega direktorja

Adelija Glavaš – TOZD Sadje Koper

Številni pomembni sklepi

Po dolgem času se je zopet sestal odbor za koordinacijo delovnih razmerij delovne organizacije, ki ima po samoupravnem sporazumu o združitvi dokaj zahtevne naloge:

- pripravo osnutkov samoupravnih splošnih aktov s področja delovnih razmerij,
- izvajanje izobraževanja in štipendiranja,
- skrb za uresničevanje začrtane kadrovske politike,
- socialno varnost in solidarnost delavcev ter druge skupne naloge.

Na seji, ki je bila 5. februarja, je odbor med drugim obravnaval aktivnosti ob bližajočih se volitvah in priprave na obravnavo rezultatov poslovanja v preteklem letu.

Čeprav je bilo dogovorjeno, da postopek kadrovanja za vsa zahtevnejša in odgovornejša dela vodi kadrovska služba delovne organizacije, tozdi tega ne spoštujejo, pri čemer je bil postopek večkrat nepravilno voden. Odbor je zato sklenil, da morajo tozdi postopek kadrovanja za vsa dela z zahtevano srednjo, višjo ali visoko izobrazbo, obvezno zaupati kadrovske službi delovne organizacije.

Predlog za določitev nekaterih osebnih prejemkov in povračil materialnih stroškov (sindikalna lista) za leto 1982 je odbor pripravil na podlagi določb skupnega sporazuma, upoštevajoč rast osebnih dohodkov v M-Nanosu in omejitvev nekaterih izdatkov po splošnih predpisih. Prejemki za regres za dopust, za delovne jubileje in za odpravnine ob upokojitvi bodo določeni pozneje, ko bo znana razpoložljiva masa sredstev za te namene.

V zvezi s povračili stroškov za prevoz na delo je odbor sprejel stališče, da bi vračali le stroške za vožnjo v medkrajevni promet, za vožnje z mestnimi avtobusi pa ne.

Za boljše uresničevanje samoupravljanja in boljše obveščenost so bile oblikovane samoupravne delovne skupine. Njihovo delo po urejeno s pravilnikom, katerega osnutek je odbor sprejel in ga dal v poprejšnjo obravnavo.

Odbor je obravnaval dogovora o urejanju medsebojnih odnosov pri združevanju sredstev za zadovoljevanje potreb skupne porabe v sozdu Mercator. Pri tem je bila obravnava povezana s stanjem našega počitniškega doma v Savudriji; še vedno sta namreč v tej hiši prodajalna izločenega tozda Detalj Buje in zasebna stranka. Odbor se je zavzel za združevanje sredstev za ureditev tega doma in za nakup počitniških zmogljivosti v Kani-
nu.

Realiziran naj bo že sprejeti sklep o vrnitvi sredstev iz presežka dohodka delovne skupnosti sozda.

Letos praznuje M-Nanos 35. obletnico ustanovitve. Za izvedbo vseh akcij v zvezi s tem je odbor imenoval poseben odbor.

Dvojni jubilej v dekanskem tozdu

Razvojna pot hladilnice Dekani, ki je sedaj v sestavu tozda Sadje Koper, je tesno povezana s prizadevanji in delom Marjana Tomažiča, sedanjega direktorja tozda. Ta pot ju je združevala in povezovala polnih 22 let – od leta 1960 pa vse do danes, ko se direktor Marjan pripravlja na upokožitev.

Hladilnica Dekani je bila zgrajena v letih 1952 in 1953 za skladiščenje sadja in zelenjave takratnega podjetja Frukus Koper. Tehnične pomanjkljivosti so povzročile, da je bilo 1958. leta skladiščenje sadja in zelenjave opuščeno. Hladilnica je bila preurejena za skladiščenje blaga pri temperaturi -18°C.

Preusmeritev so spremljale številne težave. Skladiščne zmogljivosti so bile slabo izkoriščene in leta 1960 se je Hladilnica Dekani

odcepila od Frukusa in začela poslovati kot samostojna gospodarska organizacija. Program grosistične dejavnosti je razširila na alkoholne in brezalkoholne pijače, v 1961. letu pa se je pokazala potreba po skladiščenju svežih rib. V tem času je hladilnica investirala v izgradnjo pršutarne v Lokvah in v Demogas (dezinfekcijski in zorilni obrat za banane in drugo južno sadje) v Luki Koper. V letu 1962 se je zaradi težkega gospodarskega položaja povezala z Luko Koper, se preusmerila predvsem v skladiščenje, hlajenje in zmrazovanje blaga, vse ostale programe pa je opustila.

1965. leta je Hladilnica Dekani prešla v sklop delovne organizacije Nanos. Začelo se je obdobje intenzivnejšega vlaganja v skladiščne in hladilniške zmogljivosti, kar se je odražalo tudi na prometu z blagom. Tako je letni promet od 1500 ton v letu 1959 narasel na današnjih 6500 ton. Z dozidavami in adaptacijami je bila površina skladiščnih in hladilnih zmogljivosti povečana na 4143 m².

Direktor dekanskega tozda Sadje Koper, Marjan Tomažič, je že 22 let v tej delovni enoti. Tudi njegova življenjska pot je bila težka in hkrati tudi zanimiva.

Rodil se je 12. avgusta 1922. leta v Pregarjah na Brkinskem, v revni proletarski družini. Že v otroških

letih je izgubil očeta, tako da je breme preživljanja treh otrok padlo na mater. Marjana je poslala v študentski dom, kjer je končal gimnazijo.

Ko je bil star 19 let se je pričela vojna vihra in znašel se je v italijanski vojski, vendar se je že leta 1942 priključil zavezniški vojski v Afriki in nato aktivno sodeloval v borbi vse do osvoboditve.

Po demobilizaciji je opravljal vrsto različnih del in dolžnosti: bil je občinski delegat za trgovino v Ilirski Bistrici, terenski aktivist ministrstva za kmetijstvo SRS, uslužbenec Zadrugne zveze v Kopru, upravnik KZ Ankaran Škofije, vodja poslovne enote Hladilnica Dekani in končno direktor tozda Sadje Koper.

Kratko opisana življenjska pot kaže na to, da ima tovariš Marjan tiste vrline, ki smo jih pri izgrajevanju našega gospodarskega in družbenopolitičnega sistema najbolj potrebovali. To dokazuje tudi

njegova zgodnja družbenopolitična aktivnost, saj je že 1949. leta postal član ZKJ in je opravljal celo vrsto pomembnih družbenih funkcij. Je velik privrženec samoupravnega razvoja in izrazito human človek. V metodah dela je gojil in spodbujal narodno enakopravnost in se vselej zavzemal za človeka in njegove vrednote. Temu primerno veliko je tudi spoštovanje, ki ga je deležen v ožjem in širšem kolektivu in življenjskem okolju.

Naš Marjan se zaenkrat še ni »razdolzil« in v kolektivu pričakujemo, da bomo to ustrezno izpeljali, tako da bomo imeli priložnost zahvaliti se mu za sodelovanje in nesebično pomoč pri upravljanju in vodenju kolektiva tozda Sadje Koper, ob njegovi 60-letnici pa mu želimo čim več zdravja in dobrega počutja!

Pripis uredništva: čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Mercatorja in Nanosovih vesti.

Dolgoletni direktor tozda Sadje Koper, Marjan Tomažič.

Na posnetku smo zabeležili trenutek, ko je predsednik delavskega sveta tozda Trgovina, Andrej Kordiš, sporočil rezultate glasovanja in Maksu Sterletu, dosedanjemu vršilec dolžnosti direktorja tozda, v imenu članov delavskega sveta in vseh delavcev tozda, čestital ob imenovanju za direktorja rakovskega tozda Trgovina. Čestitkam se pridružuje tudi poslovodni odbor M-Nanosa ter uredništvo Mercatorja in Nanosovih vesti. Fotoarhiv M-Nanosa

Kolektiv tozda Sadje Koper je svojo enotnost in dobro medsebojno razumevanje gradil tudi s kolektivnimi srečanji zunaj delovnih mest. Na posnetku je večji del tega kolektiva ob obisku Avale. Fotoarhiv M-Nanosa

Pravnik svetuje

Kakšna je razlika med pismeno izjavo o prekinitvi delovnega razmerja in med pismenim sporazumom o prenehanju delovnega razmerja?

V praksi dostikrat srečamo tako izjavo o prekinitvi oziroma prenehanju delovnega razmerja kakor tudi o sporazumnem prenehanju delovnega razmerja. Nekateri oba pojma celo izenačujejo oziroma menijo, da je vseeno, ali boš odpovedal ali pa se sporazumeš o prenehanju dela, v praksi pa je treba oba pojma strogo ločiti.

Pismena izjava delavca, da ne želi delati več v organizaciji združenega dela in da prekinja delovno razmerje, je edini čisti način prenehanja delovnega razmerja po volji delavca, seveda, če sam pismeno izjavi, da ne želi delati v tozdu. To določilo pomeni izvedbo načela prostovoljnosti delavca, tako za sklenitev kakor tudi za prenehanje delovnega razmerja. Svoje pismene izjave delavec ni dolžan pojasnjevati.

Sporazumno prenehanje delovnega razmerja je način prenehanja delovnega razmerja, ko se delavec s pooblaščenim organom (ponavadi je to komisija za delovna razmerja) pismeno sporazume o prenehanju dela. v sporazumu je treba obvezno določiti datum prenehanja delovnega razmerja ter obveznosti delavca in organizacije združenega dela, ker v tem primeru ne velja odpovedni rok, določen v samoupravnem aktu. Običajno da pobudo za pismeni spo-

razum delavec, lahko pa tudi organizacija.

V praksi delavec sicer da pismeno odpoved delovnega razmerja, vendar tudi napiše, da želi z delom prenehati določenega dne, kar pomeni, da gre za sporazumno prenehanje delovnega razmerja, ne pa za pismeno izjavo o prenehanju dela. V primeru, da se pristojni organ strinja s predlogom delavca, mu preneha delovno razmerje navedenega dne.

Opozoriti je še treba na posledice takšnega prenehanja. Če namreč pride do sporazuma o prenehanju delovnega razmerja, pomeni, da delavec ni prenehal z delom po lastni volji in ga ni moč terjati za določene obveznosti, ki jih ima do organizacije združenega dela. Na primer, če delavec dobi štipendijo za študij, mu te štipendije ni treba vrniti, če je prišlo do sporazumnega prenehanja delovnega razmerja, čeprav je v pogodbi in samoupravnem aktu določilo, ki delavca obvezuje. Velja pravno pravilo, da kršitev pogodbe nima za posledico dolžnost vrnitve štipendije, ker delovno razmerje ni prenehalo po izjavi (volji delavca) niti iz krivdnih razlogov (po disciplinski odločbi), ampak sporazumno, v sporazumu pa ni navedena obveznost vračila.

Sergej Paternost

Sedanja živahna družbenopolitična dejavnost je vezana na proučevanje doseženih rezultatov poslovanja in družbenopolitične aktivnosti ter na kadrovske priprave, ki nedvomno mnogo vplivajo na to, kako uspešno bo v prihodnosti gospodarjenje na samoupravni podlagi. Na posnetku je utrinek s seje konference sindikata M-Nanosa, ko je bil na dnevnem redu dogovor v zvezi z obravnavo uspešnosti poslovanja v preteklem letu ter z izpeljavo volitev delegatov in samoupravnih organov. Velikega pomena je tudi obravnavano vprašanje normativne ureditve delovanja smaoupravnih delavskih skupin; s tem v zvezi je konferenca sprejela osnutek poslovnika in ga posredovala v obravnavo kolektivom tozdov in DSSS. Konferenca je obravnavala tudi izhodiščne vrednosti za nekatere prejemke in povračila stroškov, ki naj bi bili v vsej delovni organizaciji enotno urejeni. Fotoarhiv M-Nanosa

Prejeli smo

Trgovinska dejavnost pomeni delo z ljudmi in uspešnost tega dela je v veliki meri odvisna od spoštovanja in pravičnega odnosa do kupcev. Med elementi teh odnosov je na vidnem mestu tudi poštenost do kupca.

O ustreznih odmevnosti na poštenost priča tudi pismo kupca:

Takšnega poštenja pa še ne! Pred nekaj meseci se mi je zgodilo, da sem v vaši blagovnici v Postojni na pultu pozabil denarnico (vključno z dokumenti), danes, 9. 2. 1982, pa se mi je zgodilo isto, na istem mestu.

V obeh slučajih sem denarnico dobil nazaj z vso vsebino. Pošteni prodajalec je denarnico shranil in mi jo ob povratku vrnil. Moja dolžnost je, da se zahvalim osebi, ki jo je podjetja za izjemno poštenost, ki ji ni primere. Še enkrat hvala in: »Dober glas gre v deveto vas!«

Marjan Turk
Kidričevo naselje 22
Postojna

Živahna je bila tudi seja odbora za koordinacijo delovnih razmerij M-Nanosa, na kateri so delegati postavili zahtevo za pravočasno in kakovostno pripravo gradiva za obravnavo lanskoletnega poslovanja ter sprejeli sklep o tem, da je treba v vseh tozidih opraviti oceno uspešnosti individualnega poslovnega organa, kot to zahteva zakon o delovnih razmerjih. Fotoarhiv M-Nanosa

Korl
in
Vencel

Korl: Imam občutek, da je čas od prihoda v službo, do malice odločno predolg.

Vencel: To drži – saj nimajo nič od te urejenosti, ker gremo zato na malico že pol ure prej, kot je določeno.

Korl: In če gledamo človeško, je tudi delovni čas po malici odločno predolg!

Vencel: Res bi se prileglo, če bi delali samo do pol dveh.

Korl: Pravzaprav se tudi delovni teden pretirano vleče...

Vencel: Veš, da bi bilo perfektno, če bi bil tudi petek naš. Tako pa garaš in garaš, petek in svetek, in nikdar ni konca!

Korl: Ja, prav praviš! Pa tudi meseci bi morali biti polovico krajši, saj s to plačo pridem samo do polovice meseca.

Vencel: Seveda, pa tudi dopust bi moral biti malo daljši – teh 25 dni je mimo še preden si napraviš drva za zimo!

Korl: Je že tako v življenju, da gre raje narobe, kot prav! Saj je tudi delovna doba predolga – menda bomo še z berglami hodili na delo...

Vencel: Ampak, če se ne bova že končno lotila dela, bova dobivala plačo enkrat na leto in ne vsak mesec!

Nanosove
vesti

Nanosov vestnik, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator – Ureja uredniški odbor – Odgovorni urednik priloge Franc Glažar (telefon: (067) 21-441) – Tisk ČGP Delo – Naklada 12.000 izvodov

Humor v delovni halji

Franček iz Kopra

Stabilizacija tako in drugače

Fantje, zakaj ne priznamo, da ga tako serjemo, da nam je toaletnega papirja zmanjkalo?!

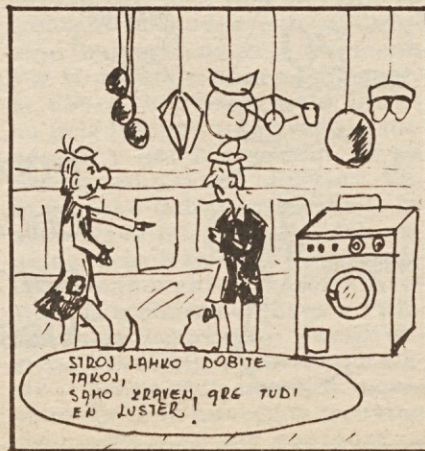
S stabilizacijo se ukvarjamo profesionalno in amatersko. Vedno nam kaj manjka, kričimo, kako nam režejo to in ono ter se hudujemo na vse, kar nam ni všeč. Seveda se zdaj, če smo se prej kopali v kavici (kavica, zjutraj, kavica pred malico, kavica po malici, kavica na seji, kavica po seji, kavica popoldne, kavica zvečer), težko sprijaznimo s tem – ne da ni kave, temveč s tem, da takšno pitje kave ni v redu.

Zal smo »prerezali« tudi tam, kjer nismo pretiravali. Mizar bi rad popravil stol, pa nima žebeljev – je stabilizacija. Pleskarji ti ne morejo ničesar več »pofarbati«, ker ni barve – je stabilizacija, lahko pa te marsikje »nafarbajo«, kar ni čisto nič stabilizacijsko! Če v prodajalni vprašaš za pralni

stroj, dobiš navodila za ročno pranje, če pa stroj dobiš, pereš na roke, ker ni praška. Seveda dobiš pri poskusu nakupa stvari, ki jih nimajo, prijazno navodilo trgovcev: »To pa dobite na koncu Tržaške!« Kje se ta ulica konča, vemo vsi, le tega ne, zakaj je temu tako. Nekateri se celo v takšnem položaju znajdejo: moja sosedka Gertruda nima nobenih težav, ker si je omislila enega »sinjora« iz Trsta za stalno stranko.

In česa nam primanjkuje (čeprav je »Made in YU«)? Manjka nam malo več odgovornosti pri delu, več discipline, samoupravljalcem več korajžje, trgovcem več vljudnosti... Če bomo tako delali, kot vemo, da bi bilo prav, potem nam toaletnega papirja ne bo zmanjkalo, saj ga ne bomo več...

Trgovec Jaka

Map of the Republic of Slovenia showing administrative districts and organizational levels. The map is divided into numerous districts, each labeled with its name and a number in a circle. A legend on the right explains the symbols: a circle with a dot for 'sozd mercator' (mercator organization), a square for 'delovna organizacija' (work organization), and a circle for 'temeljna organizacija' (basic organization). The map shows a dense network of districts, with some districts having multiple organizational levels indicated by the symbols.

Legend:

- sozd mercator (circle with a dot)
- delovna organizacija (square)
- temeljna organizacija (circle)

Districts and Organizational Levels:

- Jesenice: 1 (circle)
- Tolmin: 1 (circle)
- Radovljica: 1 (circle)
- Trzin: 1 (circle)
- Kranj: 1 (circle)
- Mozirje: 1 (circle)
- Ravne na Koroskem: 1 (circle)
- Slovenj Gradec: 1 (circle)
- Dravograd: 1 (circle)
- Radlje ob Dravi: 1 (circle)
- Maribor: 1 (circle)
- Pesnica: 1 (circle)
- Pobrezje: 1 (circle)
- Rotovz: 1 (circle)
- Ruse: 1 (circle)
- Tabor: 1 (circle)
- Tezno: 1 (circle)
- Lenart: 1 (circle)
- Gornja Radgona: 1 (circle)
- Lendava: 1 (circle)
- Ljutomer: 1 (circle)
- Ormoz: 1 (circle)
- Ptuj: 1 (circle)
- Slov. Konjice: 1 (circle)
- Slov. Bistrica: 1 (circle)
- Šentjur pri Celju: 1 (circle)
- Šmarje pri Jelšah: 1 (circle)
- Laško: 1 (circle)
- Trzin: 1 (circle)
- Žalec: 1 (circle)
- Kamnik: 1 (circle)
- Domžale: 1 (circle)
- Lj. Bežigrad: 1 (circle)
- Lj. Šiška: 1 (circle)
- Lj. Moste: 1 (circle)
- Litiija: 1 (circle)
- Sevnica: 1 (circle)
- Krsko: 1 (circle)
- Brežice: 1 (circle)
- Novo Mesto: 1 (circle)
- Metlika: 1 (circle)
- Črnomelj: 1 (circle)
- Kočevo: 1 (circle)
- Rienica: 1 (circle)
- Cerknica: 1 (circle)
- Ilirska Bistrica: 1 (circle)
- Sezana: 1 (circle)
- Ajdovščina: 1 (circle)
- Logatec: 1 (circle)
- Vrhnika: 1 (circle)
- Idrija: 1 (circle)
- Škofja Loka: 1 (circle)
- Nova Gorica: 1 (circle)
- Piran: 1 (circle)
- Koper: 1 (circle)
- Izola: 1 (circle)

Hvastija Kancijan

Map of Slovenia showing the number of trading objects (shops, restaurants, and traditional trade) by municipality in 1987. The map is divided into numerous municipalities, each labeled with its name and a number. The numbers represent the count of trading objects. The map also shows neighboring countries: Hungary (SR HRVAŠKA) to the east and Serbia (SR SRBIJA) to the south. The legend indicates that the numbers represent trading objects by municipality, including shops, restaurants, and traditional trade.

legenda
trgovski objekti po
občinah-blagovnice,
samopostrežne in
klasične trgovine

PRIPRAVIL: HVASTIJA

S tem prikazom bomo marsikateri organizaciji združenega dela v sestavu Mercatoria olajšali delo pri obdelavi strokovnih podatkov na področju njihove občine, ker še zlasti velja za tiste organizacije, ki imajo svoje enote v različnih občinah.

Ni razlogov za jasnoglednost, pravijo v tozdu Grmada

Jože Rozman

Nove trgovine med potrebami in denarjem (3)

»Če povsod govorimo, da moramo hkrati z gradnjo mestnih in primestnih stanovanjskih sosesk graditi tudi trgovine, potem je treba zlasti trgovini z živili zagotoviti primerna bančna sredstva. Ne spimo in ne želimo spati na lovorikah, vendar z lastnim denarjem trgovin ne moremo graditi, smo pa še kako za to, da jih gradimo,« je mnenje vodilnih delavcev v tozdu Grmada (DO M-Rožnik) Edvarda Gabrovška in Petra Moharja.

Popolnoma jasno je, da trgovine, pa ne samo trgovine, tudi šole, vrtci, pošte, lekarne in drugo, v novih stanovanjskih soseskah v Ljubljani zamujajo. To najbolj vedo njihovi stanovalci. Zakaj? »Ni bilo sredstev in širše družbene podpore, oziroma, bila je samo moralna podpora, denarna pa ne,« je dejal Peter Mohar, ko je imel v mislih 200 kvadratnih metrov veliko Grmadino trgovino na Bratovževi ploščadi, kjer v soseski stanuje približno 13.000 ljudi. Številke so dovolj zgovorne in o tem nima smisla zgubljati besed. Seveda, okoli so druge trgovine, blizu je mesto, na drugi strani pa tudi ne moremo pritegniti tistim, ki bi radi takoj za vogalom imeli vse, v tem primeru trgovino z vsem notri. Seveda ne gre ne tako ne tako. Toda, kako danes sploh gre?

Denarja ni, zato bo treba plane krčiti

»Denarja ni! Mi smo želeli graditi več trgovin, vendar ko smo sprejemali plan sozda, smo se morali nekaterim odreči. V srednjeročnem planu so vse temeljne organizacije iz Rožnika predvidele za 250 starih milijard novih trgovin, pa smo ga morali skrčiti za polovico, in še je težko reči, če bomo vse to lahko tudi zgradili v tem času.« Tako Peter Mohar.

Je že tako, da danes ni razlogov za pretirano jasnoglednost. Naštetimo jih nekaj! Znano je, da je danes trgovina z živili med najslabše akumulativnimi panogami. Lastnega denarja je komaj dovolj za obnavljanje in vzdrževanje starih, tehnično zastarelih trgovin, nekaj ga ostane še za nakup zemljišč za nove trgovine ali za kaj drugega, pa smo že proti koncu. Brez bančnih posojil torej ne gre. Pred leti so banke kreditirale do 70 odstotkov vrednosti naložbe, danes le še 40 odstotkov, pa še ni bančnega denarja za vse, ki bi želeli graditi. Združena sredstva članic sozda so seveda nadvse dobrodošla, ne pa tako visoka, da bi lahko nadomestila primanjkljaj druge. Ta nastaja tudi zaradi stalnih dražitev. To seveda ni nič novega, vendar pa je razlika, kot bomo videli v našem primeru, taka, da daje misliti. Samopostrežnica Draveljska gmajna, ki je bila odprta leta 1979, je stala dve stari milijardi, samopostrežnica Spodnje Črnuče, odprta dve leti kasneje, pa milijardo več. Ob trgovini sta približno enako veliki.

Ekonomičnost poslovanja trgovin v nasprotju z željami kupcev

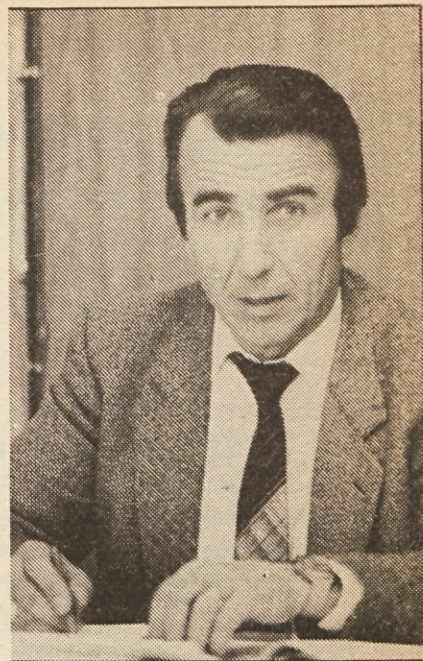
Če odmislimo vse povedano in ugotovljeno in na eno stran postavimo kupca, ki bi rad imel veliko trgovin, v katerih bi bilo dobiti vse in ki bi bile odprte cel dan, pa nekatere med njimi tudi zvečer in ponoči (tako namreč kažejo anketne, narejene med občani), na drugo stran pa postavimo trgovine (v mislih imamo predvsem trgovine z živili) in zahteva po ekonomičnem in racionalnem poslovanju, potem je treba reči, da bi tudi v bistveno boljših gospodarskih razmerah težko prišla popolnoma skupaj. Pa ne zato, ker bi trgovina kaj takega ne hotela, saj je že samo zaradi pridobivanja dohodka vsaka nova in večja trgovina zanjo dobrodošla, ampak preprosto zaradi tega, ker kaj takega ne more storiti. Celo nasprotno! Danes mnogi razmišljajo o deljenem delovnem času v trgovinah, kar zmanjšuje stroške poslovanja. Ponekod so to že vpeljali, čeprav za kupce to vse- kakor ni ugodno, še manj ugodno

Zdi se, da se. Tako, kot se krog sklence okoli denarja, ki ga ni ali ga je premalo in trgovin, ki jih ni ali jih je premalo.

Gradnja trgovin ni prednostna v nobeni resoluciji ali nekaj sklepnih misli

Spodobi se, da sedaj na koncu, ko smo preračevali vse tri Rožnikove ljubljanske maloprodajne tozde, potegnemo nekaj sklepnih misli.

resnici pa je to le krpanje prevelikih lukenj v pomanjkljivi ponudbi. Razkorak na splošno ostaja, čeprav se zmanjša zdaj tu in tam, saj je v sedanjih razmerah težko reči, katera trgovina, bodisi da je v planu sozda ali v planu krajevne skupnosti, je bolj nujna od druge. Preveč je namreč teh, ki so nujne. Ena možnost izboljšave bi bile manjše zasebne trgovine, vendar zanje nenadoma ni več zanimanja, čeprav je pred leti še bilo. Zakaj, verjetno ni treba govoriti, zakon jih namreč dovoljuje. Druga možnost bi bila po-

Peter Mohar

pa bo, če bo treba zaradi nedonosti trgovine zapirati.

Večja trgovina kot magnet

Po ovinkih smo tako prišli do druge teme, saj je jasno, da nedonostnost grozi najprej majhnim in zastarelim, pravimo jim socialnim trgovinam, ponavadi so na obrobju mest ali v zakotju. Samo mimogrede: Mercator nosi pečat, da ima takih trgovin veliko, kot da bi bila to sramota! Povedati želimo nekaj drugega. Izkušnje so pokazale, da zastarela trgovina za kupca ni privlačna, čeprav mu je bližja od večje in modernejšee; da večja trgovina lahko oskrbuje večje področje, torej več kupcev, da je magnet, ki pritegne tudi od drugje, ponavadi prav od tam, kjer so te majhne in stare trgovine. Tako se je ugotovilo, da je za urejeno naselje ali sosesko najprimernejša velikost trgovine od 1500 do 2000 kvadratnih metrov. To imenujemo center osnovne preskrbe oziroma trgovino za dnevne potrebe. Tu se nakupujejo živila, posoda, porcelan, tekstilna galanterija, poleg je seveda še bife.

Zamuda tudi v Draveljski soseski

Taka trgovina bo stala v novi Draveljski soseski v občini Ljubljana-Siška. Takoj, ko je bil nare-

Samopostrežnica Spodnje Črnuče (tozd Grmada) je zaenkrat prevelika. Tako so zahtevali občani, vendar zaradi manjše kupne moči še ne ustvarja predvidenega prometa.

Drugače je s samopostrežnico tozda Grmada v Draveljski gmajni, ki je bila odprta leta 1979 in je danes že premajhna, zato načrtujejo povečanje. Vse foto: Jože Rozman

jen zazidalni načrt za sosesko, to je bilo leta 1979, je dal tozd Grmada ponudbo za gradnjo trgovine. »To je tipičen primer, kako se brez bančnih sredstev ne da delati trgovin,« pravi Peter Mohar. »Poglejte, samo za zemljišče, ki je le 60-odstotno komunalno opremljeno, samo že odšteli 750 starih milijonov lastnega denarja, do maja moramo še 500 milijonov. Komaj smo zbrali ta denar, predračunska vrednost 2000 kvadratnih metrov velike trgovine pa je 10 starih milijard. Prav zaradi pomanjkanja denarja in kljub našemu velikemu zanimanju za to trgovino ter pravočasnim pripravam za gradnjo, bo ta trgovina vsaj leto dni prepoznani. Začeli bi jo morali graditi že lani.«

Tako smo spet tam, kjer smo začeli, saj bi to misel lahko mirno dokončali s tisto, s katero smo začeli ta zapis. Se vrtimo v krog?

Da ne bi vse to izgledalo kot opravičevanje trgovine, morebitnih njenih napak in pomanjkljivosti povejmo, da smo spraševali tudi po ljubljanskih občinah, na komitejih za družbeno planiranje in gospodarstvo in njihova mnenja lahko združimo v enotno ugotovitev, to je razumevanje za trenutni neugoden položaj trgovine in nemoč, da se ta spremeni. Vse se začne in konča pri denarju, dobra volja je premalo. Urejenost je le financiranje gradnje stanovanj v novih soseskah, ne pa tudi spremljajočih objektov. Zato je težko dobiti investitorja za novo trgovino, zato nastajajo zamude, včasih zamude povzročajo tudi omahovanja pri izbiri investitorja (primera trgovin v Fužinah in na Rakovniku). Zaradi naglega povečanja prebivalstva zlasti v primestnih naseljih, nove, obnovljene in povečane trgovine sicer kažejo na nek napredek, v

večanje in posodabljanje starih živilskih trgovin, vendar se to večkrat ne spleča, saj bi korist od povečanja ne bila prenosozmerna z vloženim denarjem, ker so to večinoma prestari in premajhni prostori. Denar za take naložbe pa se na sozdu ne združuje, ampak dajajo tozdi za to lastna sredstva. Glede naložb v nove trgovine je danes mnogo nejasnosti. Prvič, ne ve se natančno, kakšna posojila bodo banke sposobne dati in kdaj. Drugič, kljub planom in dogovorom z občinami vsako naložbo oceni še republiška komisija za oceno naložb. Prednostna trgovina lahko tu splava po vodi. Dobro je vedeti tudi to, da gradnja trgovin v tem srednjeročnem obdobju ni prednostna dejavnost v nobeni resoluciji, od zveze navzdol. To bodo pač morali upoštevati občani, saj vseh njihovih želja ne bo moč uresničiti.

Tozd Grmada

– Trgovine ima v občinah Ljubljana-Siška, Ljubljana-Bežigrad, Domžale in Mozirje;

– skupaj ima 72 prodajnih enot, od tega 25 samopostrežnic, 21 klasičnih živilskih trgovin, dve tehnični in eno tekstilno, 19 bifejev in 4 samostojne mesnice;

– v tozdu je zaposlenih 515 delavcev;

– v obdobju od leta 1976 do 1980 so zgradili naslednje nove trgovine: SP Vižmarje (700 m²), SP Bratov Babnik (800 m²), SP Spodnje Črnuče (800 m²) ter Diskont s samopostrežbo na Slovenčevi ulici (1600 m²). V tem času so tudi obnovili in povečali več starejših trgovin;

– po srednjeročnem planu sozda načrtujejo naslednje nove trgovine: COP, Dravljje, predviden začetek gradnje leta 1982, velikost 2000 m²;

SP Podutik, predviden začetek gradnje leta 1983/84, velikost prve faze 600 m², končna velikost 1500 do 2000 m²;

SP Tacen, predviden začetek gradnje leta 1982/83, velikost 700 m²;

– v planu tozda sta naplana še COP BS-4 in COP Stanežiče.

COP – center osnovne preskrbe
SP – samopostrežnica

Ustanovili vinogradniško društvo

Jožica Bizjak – M-KK Sevnica

Pokušnja vin v Sevnici

Prijatli, obrodile so trte vince nam sladko, je zapel France Prešeren, pa ne samo on, tudi mi, ko smo pokušali žlahtno kapljico po razglasitvi rezultatov tekmovanja društva vinogradnikov Dolenjske, ožjega vinogradnega okoliša Sevnica-Boštanj, ki je bila 13. februarja v Sevnici. Ta prireditel je bila prva v Sevnici, čeprav so imeli v sosednjih občinah in krajih že več takih.

Pobudniki za ustanovitev ožjega vinogradnega okoliša Sevnica so bili vinogradniki s tega območja. Predsednik društva je Alojz Rupar, vodja hranilno kreditne službe v Mercator-Kmetijskem kombinatu Sevnica. Prepustimo besedo njemu.

Kdaj ste se prvič sestali?

Rupar: Ustanovni sestanek vinorodnega okoliša je bil 26. 12. 1981. Sprejeli smo program dela za leto 1982. Naloge, ki smo si jih zastavili, so dokaj smeje, tako naj bi pripravili samostojno analizo vzorcev, organizirali strokovno predavanje o zaščiti vinogradov, prikazali pravilno rez vinogradov in organizirali strokovni izlet. Pokušnjo oziroma oceno vin smo že imeli.

Kdo vam je dal zmisel za ustanovitev ožjega vinorodnega okoliša?

Rupar: Prej smo bili že včlanjeni v društvo vinogradnikov Dolenjske, zaradi oddaljenosti pa smo si prizadevali za ustanovitev društva ožjega vinorodnega okoliša. Glavni pobudniki so bili predvsem delavni člani, vinogradniki.

Koliko članov šteje vaše društvo?

Rupar: V društvo je včlanjenih več kot sto članov.

So to sami pravi kmetje?

Rupar: Včlanjeni so »čisti« kmetje in tudi ljubitelji vinogradništva z manjšimi površinami. Izločiti manjših proizvajalcev društvo nima namena.

Koliko proizvajalcev je sodelovalo na pokušnji?

Rupar: Na pokušnji je bilo 41 vzorcev rdečih in črnih vin in 10 vzorcev belih vin.

Je strokovna komisija izločila katerega od vzorcev vin?

Rupar: Izločena sta bila dva vzorca vin zaradi neustreznosti.

Kako je bila sestavljena ocenjevalna komisija?

Rupar: Komisijo je sestavljalo šest članov vinogradnikov in vinarjev, ki imajo že izkušnje s pokušnjami.

Ste pričakovali rezultate, kakršne je dala ocenjevalna komisija?

Rupar: Odziv je bil presenetljivo velik, pa tudi kakovost vin je bila izjemna, zato je bilo pričakovati take rezultate.

Kdo je prejel nagrado za prvo mesto?

Rupar: Vina, ki so bila ocenjena v prvi razred, ne odstopajo bistveno od ostalih vzorcev vin. Zanimivo je, da sta bili najbolje ocenjeni rdeče in črno vino čistih kmetov,

ki imata več kot 1 ha obdelovalne zemlje. S tem je ovržena trditev, da je mogoče pridelati kakovostna vina, ki dosegajo prva mesta pri ocenjevanju, le na manjših površinah.

Koliko hektarov zemlje imajo zasajenih z vinsko trto vaši člani?

Rupar: Vinska trta raste približno na 35 ha zemlje.

Kako se društvo vzdržuje?

Rupar: Člani plačajo simbolično članarino 100,00 dinarjev.

Kakšni so vaši načrti?

Rupar: Da bi postala pokušnja vsakoletna prireditel, kar si moremo obetati po samem odzivu. Prizadevamo pa si tudi, da bi izpolnili sprejete načrte.

Predsednik društva vinogradnikov Alojz Rupar (levo) po razglasitvi rezultatov. Foto: Jožica Bizjak

Mercator v Posavju

V premislek za boljše medsebojne odnose

Alojz Pirc – M-Agrokombinat Krško

Mesta, trgi, vasi in naselja prašičev

Pomanjkanje nekaterih živinorejskih proizvodov zahteva organizirano tržno rejo perutnine, jajc, mesnatih prašičev in govedi. To postaja družbena potreba in hkrati nadomestilo za nekdanjo proizvodnjo malih kmečkih gospodarstev, katerih lastniki so se večinoma zaposlili izven kmetijstva, njihova priložnostna reja pa zadoštuje le za potrebe lastnega gospodinjstva. Po drugi strani pa se potrošnja večja zaradi boljše življenjske ravni oziroma večje kupne moči.

Maloštevilni kmetje, ki imajo več zemljišč, večja gospodarstva poslopija in dovolj strojev, se odločajo za usmerjeno tržno proizvodnjo in gradijo hleve za večje število živali. Tako se lahko preživljajo izključno od kmetijstva, hkrati pa se večja odpor sosedov in celo oddaljenih sovaščanov do takih gradenj, ker jim je postal vonj živali takrat, ko je njihovo meso še pod kožo ali perjem, tuj in nezaželen. Novogradnjam se upirajo, češ da bo smrdelo ali celo, da bo primanjkovalo vode, čeprav vemo, da se da napraviti zbiralnik, ki se ga napolni takrat, ko je poraba vode majhna.

Sicer pa, te živali ne potrebujejo vode za plavanje, tako kot ribe, potrebne količine pa so take, da ni treba biti nikomur v skrbeh.

Glede smradu! Vemo, da pri sodobni proizvodnji ni tako neznosen. V tehnično razvitem in naprednem svetu to ne povzroča odpora sosedov. Številne kmetije ne družijo samo odvisnost, ampak marsikje vlada sožitje med domačimi živalmi in ljudmi. Zavedati se moramo, da nismo posebno bogata družba, ki naj zavrže sedanje hleve, izrine živinorejo iz vasi ter zgradi naselja za živali, ki jih bodo oskrbovali kaznjenci-kmetje, da bomo lahko imeli na mizah svinjsko pečenko in drugo meso, našo skoraj vsakdanjo hrano.

Smrad in voda nista osamljena vzroka za izraze, nekaj zne kmečke trme in tožarjenja. Kmečka trma je postala tudi sodobna, odeta v skupinski in samoupravljalški plašč različnih velikosti.

Mercator na Dolenjskem

Brez skupnih prizadevanj ne bo uspeha

Cvetka Debelak – tozd Jelka Ribnica

Leto in pol poslovanja je za nami

Leto in pol je minilo, odkar smo delavci tozda Jelka s skupnimi naporami združenega dela odprli novo, sodobno blagovnico v Ribnici. Leto in pol poslovanja, čas preizkušenj, iskanja najprimernejših oblik organiziranja dela, vključevanje v širši poslovni prostor in prizadevanje za enakopravno nagrajevanje po delu.

Kljub kratkemu času smo si pridobili dovolj praktičnih izkušenj, da smo uspeli izdelati sistematizacijo del in nalog za vsakega posameznika in na podlagi tega najprimernejšo organizacijo dela v blagovnici. Kljub tem ukrepom pa pričakovanih rezultatov ni, zlasti zaradi današnjih godpodarskih in finančnih razmer, ki trgovino odpravljajo na sam rep pri višini osebnih dohodkov.

Na to močno vplivajo neurejene tržne razmere pri nas, kar se kaže v stalnem pomanjkanju nekaterih prodajnih izdelkov, slabi kakovosti, nenehnemu spreminjanju cen, pa tudi slabih kreditnih pogojev in zmanjševanju kupne moči prebivalstva.

Kljub tem težavam si prizadevamo, da z izboljševanjem organiziranosti dela iščemo rešitve, kot je na primer večja izkoriščenost delovnega časa vsakega člana blagovnice. S tem namenom smo začeli zmanjševati število zaposlenih na minimum. Zavestno smo se odrekli temu, da bi imeli snažilke. Kljub temu je blagovnica čista in urejena, ker to delo opravljamo vsi zaposleni v blagovnici. Kljub zmanjševanju delovne sile smo se držali načela, da kupec ne sme biti prikrajšan pri kakovosti postrežbe. Zato se je dobro obnesel delno deljen delovni čas, saj smo s tem izboljšali postrežbo v konicah, ko je praviloma največji obisk. Ne-

dvomno je zavestna odločitev članov kolektiva blagovnice spodbudna in vredna pohvale.

Pri delu imamo tudi težave zaradi premajhnih in neprimerno razporejenih priročnih skladišč, pa tudi oprema na nekaterih oddelkih ni najboljše, ker ne omogoča preglednosti in smotrne razporeditve.

Ocena poslovanja v letu 1981

Blagovnica Ribnica je imela lani za 114.248.000 din prometa. Sprejeti načrt smo uresničili 144-odstotno, zaradi rasti cen pa se realni fizični promet ni povečal.

Delavci blagovnice si prizadevamo za boljše in pestrejšo ponudbo. Zavedamo se, da si tako zagotavljamo tudi socialno varnost in

boljše osebne dohodke. Skrbimo za nenehno strokovno izpopolnjevanje, uvajamo sodobne metode dela, pozorno prisluhnemo kupčevim željam in potrebam; dobro je vedeti za zmogljivosti proizvodnje, znati moramo vplivati na spremembe navad potrošnikov in tudi s hitrejšim obračanjem zalog prispevati k večji plačilni zmogljivosti.

Vendar zaradi neugodnega položaja trgovine danes kljub prizadevanjem in delavnosti ne dobimo vrnjene tiste protivrednosti, ki si jo glede na ostale panoge zaslužimo s svojim delom. Vsi kazalci kažejo na neenakopravnost pri nagrajevanju po delu. In dokler ta merila ne bodo jasno opredeljena, ne bomo dosegli več pri opravih, ki jih vrednotimo kot družbeno pomembno delo.

Vemo, da je tako tudi v sozdu in na širšem jugoslovanskem trgu. V tozdu Jelka smo vedno pripravljene spopadati se s težavami in uresničevati cilje stabilizacije ter tako izpolnjevati družbene naloge. Samo do kdaj bomo takšni ostali?

Za boljše razpoloženje in sprostitev med tekmovanjem so poskrbeli fantje z Boštana. Foto: Jožica Bizjak

Tekmovanje v Sevnici

Jožica Bizjak – M-KK Sevnica

Mladi v kmetijstvu

Tam, kjer so mladi, se vedno nekaj dogaja, tako bi lahko rekli tudi za tekmovanje mladih zadružnikov, ki je bilo 13. februarja v Boštanju. Pokrovitelji tega tekmovanja so bili: Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica TOK Kooperacija, občinska konferenca ZSMS Sevnica in osnovna organizacija ZSMS Boštanj.

Na tekmovanju je nastopilo sedem skupin iz ravno toliko krajevnih skupnosti. Skupine so štele tri člane, to so bili mladi kmetje s končano poklicno šolo. Odgovarjali so na vprašanja iz naslednjih področij: organiziranost TOK Kooperacija, strojništvo in ovčereja, hranilništvo, poljedelstvo, vinogradništvo, živinoreja in sadjarstvo.

Skupine so se pomerile tudi v ruženju koruske in ugotavljanju sorte vin. Za boljše razpoloženje tekmovalcev in poslušalcev so med posameznimi skupinami vprašanje poskrbeli z glasbo fantje z Boštana in folklorna skupina Anton Okiški-Umek, ki je znana že po vsej Sloveniji.

Prireditel ni bila samo tekmovanje, ampak predvsem družabno

srečanje. Temu primerne so bile tudi nagrade. Vsaka skupina je prejela priznanje za udeležbo na tej prireditvi, vsak tekmovalec pa kmečko knjižno zbirko. Moštvo Sevnice, v kateri sta bila dva tekmovalca iz M-KK Sevnice TOK Kooperacija, pa je za svoje prvo mesto prejelo še pokal in simbolično denarno nagrado Zavarovalne skupnosti Triglav Krško. Prvo mesto pomeni, da se lahko udeležita pokrajinskega tekmovanja s kmetijstva.

Takih ali podobnih tekmovanj bi moralo biti več, da se mladi kmetje spoznajo med seboj in izmenjajo izkušnje, ki pa so v današnjem času prav dobrodošle, ker si prizadevamo, da bi na zemlji pridelali čim več.

Leto in pol središče trgovske ponudbe v Ribnici. Foto: Kancijan Hvastija

Sonja Bastar, neznana znanka

Mile Bitenc

Ženska v dirkalnem avtomobilu

Sonja Bastar je naša sodelavka. Skrbi za šport in rekreacijo v sozdu in tudi sama se ukvarja s športom. Pa ste vedeli tudi to, da na avtomobilskih dirkah užene v rog marsikaterega moškega?

Ime Sonja Bastar zasledimo v našem časopisu večkrat. Poznajo jo predvsem športni referenti in tisti, ki se s športom ukvarjajo. Poznajo jo tisti, ki se redno udeležujejo naših letnih ali zimskih športnih iger in drugih tekmovanj. Vendar pa Sonjo poznajo tudi drugi, saj se sama ukvarja s športom. In to s takšnim, ki je za žensko, vsaj pri nas, kaj nenavaden.

Vendar je prav, da grem kar lepo po vrsti, tako, kot sva se pred nekaj dnevi pogovarjala. Naj povem, da je Sonja referentka za družbeni standard ter šport in rekreacijo v delovni skupnosti SOZD, pa tudi v KORŠ in hkrati njegova tajnica.

...in zadek njene stoenke pred »brzincem« (hitrostno preizkušnjo) čez postojnske »ride« na rallyju Saturnus '80.

Rada ima to delo, pravi, vendar takoj pristavi, da se iz tozdov in DO vse premalo obračajo nanjo. Vsem bi rada pomagala, saj ve, da je še veliko takšnih organizacij, ki športa in rekereacije nimajo organiziranega. Seveda pa mora tudi tam nekdo šport »pokonci držati«, kot pravi. Potem gre laže. Kot primer pove, da vse dobro in lepo teče v MIP Ptuju, kar se pozna tudi pri njihovih uspehih na Mercatoriadah.

»Pri njih se vidi, da so delavci med seboj tovariški, prijatelji. Iz športa znajo to prenesti tudi na delo!« pravi Sonja Bastar in dodaja, da šport ljudi združuje.

Ko pohvali mipovce, se pritoži čez tiste, ki na vse dopise in druge

papirje niti ne odgovorijo. Škoda, da ni v teh organizacijah vsaj enega takšnega, ki bi vzel stvari v roke – potem bi ob pomoči KROŠ šlo veliko laže.

Pravi, da tudi v delovni skupnosti SOZD šport in rekreacija nista bila organizirana. Zdaj sta to plavanje in kegljanje, nabavili so mize za namizni tenis. Začetki so bili težki, vendar zdaj gre vse kar lepo naprej. Začela so se tekmovanja med sektorji, če bo le še zanimanje, bo to šlo naprej, med tozde in delovne organizacije.

Rezultati? No, vidni vsekakor so. Vzemimo za primer samo mercatoriade, pa tradicionalne poho-de ob žici okupirane Ljubljane. Lani so bili za ljubljanske tozde organizirani društveni šoferski izpiti in udeležba je bila zelo velika.

»Kaj pa zimska Mercatoriada, ki je pred nami?« me zanima.

Sonja, ki je bila ves čas pogovora živahna in nasmejana, malce žalostno odgovori. Pravi, da jih je treba veliko vse prevečkrat »podrezati«, da se prijavi. Čeprav je do zimskih športnih iger le še en mesec (sestavek je nastal 7. februarja), prijave ni nobene. Spet bo treba vrteti telefone, prosit, razlagati. Čeprav je na smučiščih vse urejeno, pripravljene so medalje in priznanja, pa seveda pokali, zaključna svečanost. In ker so to 5. zimske športne igre, torej mali jubilej, tudi presenečanja.

S Sonjo Bastar pa sem se pogovarjal tudi zato, da se sama predstavi kot športnica. Rada smuča in drsa (pravi, da pri delu včasih tudi »nasanka«), veseli jo plavanje, kegljanje in še kaj. Predvsem pa rada sede za volan.

»To ni nobena hvala, čisto res je. Do pred kratkim sem bila edina ženska med mnogimi fanti, ki so dirkali z avtomobili.«

Sonja Bastar v svoji stoenki na eni od etap Yu rallyja '80...

Kar neverjetno se zdi vse to, saj je Sonja napravila šoferski izpit komaj pred nekaj leti. Spominja se še časov, ko je imela moped, točneje poni ekspres.

»Z njim sem se vozila po Ljubljani kolikor hitro se je dalo in če sem le mogla, sem z veseljem prehitela kakšnega »mečkača« v avtu. Potem sem naredila izpit, prišla do fička in tako sem lahko še bolj drvela in prehitevala. In zaželela sem si dirkati...«

Pove, da je še posebno rada prehitevala tiste voznike, ki so dobesedno ležali na volanu, vozili »z nosom«. Rada je hitela, nikdar pa ni mislila, da se bo uveljavila kot šoferka in dirkačica.

»Vedno sem mislila, da ženska v tem ne more uspeti!« pristavi.

Ko je prvič potrkala na vrata AMD Slovenija avto, so jo kar malce čudno pogledali, a bili so je veseli. Predvsem je bil nad njo navdušen pokojni Brane Zorman in prav z njim se je prvič popeljala »na tapravo vožnjo«. Bilo je to leta 1978 in takrat je počasi začela spoznavati dirkače, ki so vozili na republiških in državnih prvenstvih. Fantje so je lepo sprejeli medse in ji veliko pomagali.

»Dobila sem novobelo stoenko. Ker sem dolgo sanjala o dirkah, smo se štirje domenili, da se poskusimo v dirki na Krim. Imela sem sicer navadno stoenko, drugi pa dirkalne, a že malo izdelane. Od štarta smo vozili štiri kilometre in merjenje časa je pokazalo, da sem pršla druga na cilj. Od prvega, Andreja Vidica, ki mi je bil vedno vzornik, sem bila le za malenkost slabša.«

Potem pa je šlo uspešno naprej. Leta 1979 je prvič dirkala na republiškem prvenstvu. Vozila je v drugi skupini in med devetimi tekmovalci dosegla odlično drugo mesto. Naj dodam, da sta v tej skupini tekmovala tudi odlična voznika, Zonta in Šuster.

»Ali je to tvoj največji uspeh?« jo vprašam. Odgovori, da je bilo to le republiško prvenstvo, že naslednje leto pa je nastopila na državnem prvenstvu. Toda imela je smolo, okvara na motorju jo je potisnila na 8. mesto, čeprav je bil med 18 tekmovalci tudi tolep uspeh.

Svoj pogum je Sonja Baster preizkusila tudi na rallyju Alpe Adria. To je tekmovanje voznikov iz Avstrije, Italije, Jugoslavije in nekaterih vzhodnih držav. Bila je edina ženska voznica in zdržala je vseh 26 ur neprekinjene vožnje ter dosegla celo prvo mesto.

Zdaj ne vozi več na tekmovanjih. Predrago je to, pravi, saj je klub plačeval le bencin in hrano. Kje pa so rezervni deli, popravila in mnogi drugi stroški? Preveč je to za lasten žep.

Vendar pa povsem tega športa le ne bo zapustila. Tega se ne more odvaditi čez noč, pravi. Vsaj še nekaj časa bo sovoznica, tako kot je bil pri njej mož.

Saj res, kako je mož gledal na vse to?

»Kar pojdi dirkat,« je dejal pred prvo vožnjo, »saj boš tako ali tako zadnja.«

»Mislil je, da bom potem vse pustila.«

»Če boš kolikor toliko dobra, boš še lahko vozila!« je dejal.

In Sonja je bila dobra. Ne le dobra, celo najboljša, kot je pred dnevi zapisala naša revija Avtomagazin.

Srečno vožnjo, Sonja!

Drugi o nas

V Dnevniku je Roža Erman 27. januarjav obširnem poročilu ugotovila, da gradnja osnovne preskrbe v Ljubljani, predvsem v novih stanovanjskih soseskah, poteka po polzevo. Ob preverjanju uresničevanja naložb, ki jih izvajajo Nama, ABC Pomurka, KIT, PK Beograd in Emona, ugotavlja za Mercator: »Težko je reči, kdaj bodo dobili nujno potrebno trgovino tisoči prebivalcev v Fužinah, vsaj po dosedanjih izkušnjah z zapleti pri gradnjah, Mercator ima sicer že pripravljene načrte za samopostrežno trgovino s 1000 kvadratnimi metri površine, vendar so sredstva še vprašljiva. Tudi na gradnjo samopostrežne trgovine s 1.330 kvadratnimi metri na Rakovniku, ki jo tamkajšnji prebivalci čakajo že nekaj let, se Mercator pripravlja v letošnjem letu, medtem ko je odložil načrtovano gradnjo samopostrežb v Kozarjah in Horjulu. Odprl pa bo dve manjši samopostrežni trgovini. Konec marca bo gotova samopostrežba s 190 kvadratnimi metri površine v stanovanjskem bloku na Potrčevi ulici in konec avgusta samopostrežba s 340 kvadratnimi metri v Hrušici, ki jo je načrtoval že v prejšnjem srednjoročnem obdobju.«

O osrednjem dogodku v investitorski politiki zadnjih let v Mercatorju je prvi poročal 13. februarja Aleksander Pirš na radiu Glas Ljubljane. Predstavil je objekt na Slovenčevi cesti, seznanil poslušalce na valu UKV 102,4 MHz, z zmogljivostmi zgradb, prav posebej pa je očrtal pomen nove pridobitve za redno oskrbo Ljubljane z živili in drugim potrošniškim blagom.

Delo je 15. februarja objavilo obsežno poročilo Ljiljane Djerić o odprtju blagovnega centra z naslovom »Novi blagovni center je največji v Sloveniji«; prinaša podatke o obsegu in zmogljivostih blagovnega centra in izvečke iz govorov predsednika republikega komiteja za tržišče in splošne

gospodarske zadeve, Alojza Klemenčiča, in predsednika skupščine mesta Ljubljana, dr. Marjana Rožiča. Žal v prispevku ni povzetka govora direktorja sozda Mercator, Mirana Goslarja, čeprav je v uvodu omenjen kot govornik.

Delo in Dnevnik sta, prvi 3. in 10., drugi pa 13. februarja, objavila tri prispevke o pomarančah oziroma o »zanimivostih«, ki so se zgodile pri njihovi prodaji v Ljubljani.

Prva vest (3. 2.) nas je opozorila na »poskočnost« cen. Zasebnik jih je prvi dan prodajal na bežigrasji tržnici kar po 99 dinarjev za kilogram, prodajalna M-Sadja zelenjave pa jih je čez nekaj dni ponujala po veljavni ceni 58,70 dinarjev.

O naši (ne)človečnosti, (ne)solidarnosti in socialistični (ne)vzgojenosti lahko preberete vse in preveč iz citata, ki ga povzemamo iz prispevka Mojce Kaučič z naslovom Vrste za pomaranče – en ali dva kilograma: »V trgovinah so danes poskusili z neomejeno prodajo, vendar se ni obnesla. V Nebotičnikovi pasaži, kjer je prodajalna Sadja zelenjave, so kupci čakali na pomaranče tudi tričrt ure. Iz trgovine so odnašali po dve ali štiri polne vrečke pomaranč. Čeprav je bilo po mnenju prodajalk pomaranč dovolj, jih je le zmanjkalo. Na pritisk sta prodajalki, ko je zaloga začela pohajati, omejili količino. V naslednjih dneh neomejene prodaje ne bo več, saj se pri takšnem grabljenju tega ne da speljati. Glede na količino iz Grčije uvoženih pomaranč pa bi vsak Ljubljčan lahko kupil le en kilogram.«

Zapis v Dnevniku navaja, da na moščanski tržnici stojnica Slovenija sadja nima oznake delovne organizacije (avtor prispevka očitno nima razčiščenih pojmov o tem, da Slovenija sadje, nobeden od tozdov s tem imenom, nima malo prodaje – temveč da je to delovna organizacija M-Sadja zelenjava, prodaja pa tudi brez oznake kvali-

tete in cene. Pisec se sprašuje, kaj dela tržni nadzornik, dodaja pa še, da je isto stojnico dvakrat obiskal, pa se ni prav nič spremenilo.

Ob prej naštetih vsakodnevnih zagaticah pri oskrbi mesta z živili, je bil v obravnavanem obdobju prav gotovo najpomembnejši prispevek z naslovom »Tudi zagotovljena hrana je stabilizacija«, objavljen 18. 2. v Dnevniku, ki povzema razpravo pri predsedniku mestne skupščine o razvoju kmetijstva na ribniško-kočevskem območju v naslednjem obdobju. Povzemamo naslednje pomembnejše dele tega prispevka: »Ljubljana se vse bolj zaveda potreb po hrani in dobri oskrbljenosti prebivalstva, zato se mesto pri zagotavljanju mesa in mleka usmerja tudi na kmetijsko še ne dovolj izkoriščeno kočevsko-ribniško območje. Ustanovljen je konzorcij, ki ga sestavljajo Emona, Mercator, KIT in Agrotehnika-Gruda na eni strani ter kmetijske organizacije kočevskoribniškega območja na drugi strani. Izdelan in preverjen je tehnološki program razvoja območja, ki se ločuje na pridobivanje mleka in prirejo mesa. S potrebnimi vlaganji bi v letu 1985 na kočevsko-ribniškem območju redili 12.558 glav govedi in pridobili 100 milijonov litrov mleka. Konzorcij bi prispeval 20 odstotkov sredstev, v njem pa bi bili vzpostavljeni dohodkovni odnosi.«

Odpadni papir in denar

Na radiu Glas Ljubljane so 7.2. ob 18.30 v oddaji »Spoznavajmo se« spregovorili o prizadevanjih za zbiranje odpadnega papirja v ljubljanskih prodajalnah. Sogovornik je opozoril na zanimiv pojav v Mercatorjevih trgovinskih tozdi: do nedavnega so prodajalke same zbirale papir in je, predvsem za oddan karton, denar od odkupovalca dobila prodajalna, v zadnjem času pa je organizacije za odkup papirja dobila nalogo, naj denar odvaža delovni organizaciji.

Ker je s tem močno zmanjšana stimulacija prodajalk za opravljanje tega dodatnega dela, je količina zbranega papirja padla na polovico. Sogovornik je tudi povedal, da so prodajalke denar porabile za plačevanje mandatnih kazni in manjše stroške v trgovinah, o tem pa so vodile potrebno dokumentacijo. Zato ne razume sklepa, da naj se denar steka v organizacijo. S tem so bile prizadete delavke, pa tudi odkupovalec, in to kljub boju za to, da bi v sedanjem stabilizacijskem času zbrali čim več sekundarnih surovin.

Naročilo iz nadstropja

Delo, 28. 1.: Marina Učakar je za anketo, ju jo je naslovila tako, kot smo napisali v mednaslovu, povprašala o pristopih trgovcev do naročila bolnikov oziroma ostarelih ljudi; spomnila se je namreč časov, ko so mleko še razvažali do strank. Pogovarjala se je z direktorjem Name in M-Rožnika ter sekretarjem SIS za preskrbo mesta Ljubljane.

Nama izjemoma dobavlja blago rednim ostarelim strankam, za kar računa od 50 do 70 dinarjev. Tudi pri njih manjka NK delavcev, tako da to dodatno delo opravljajo prodajalke.

Sekretar SIS za preskrbo Ljubljane je menil, da so trgovinske organizacije dolžne pomagati pri oskrbi starejših občanov na domu. Še bolj kot trgovci bi morali temu delu sosedskih odnosov posvetiti pozornost v krajevnih skupnostih in njihovih družbenopolitičnih organizacijah. Poudaril je, da je ta problematika po vaseh že zdavnaj rešena. O tem je spregovoril tudi direktor M-Rožnika, Jože Čandek: »Tudi v nekaterih naših trgovinah stalnim strankam, ki so ostarele ali bolne, pripeljemo hrano domov, bodisi s triciklom, majhnim dostavnim avtom ali pa jo dodelje kar prijazen prodajalec s svojim osebnim avtomobilom. Seveda je to samo človeška poteza, pomoč v

sili. Da bi pa to v sedanjih pogojih postala stalna praksa za dostavo na dom vsem kupcem, ki bi si to želeli pa za zdaj ni misliti. Teh vrst storitev ne zaračunavamo, saj ni cenika zanje.«

Mercator v severovzhodni Sloveniji

Mariborski Večer je 21. januarja v poročilu s štirimi vsebinskimi sklopi predstavil enovito delovno organizacijo IGP Ograd Ormož v sedanjem času: proizvodni program, odrekovanja in prizadevanja 200 članskega kolektiva po požaru v opekarni, razmerja do sozda Mercator po uspelem referendumu o združitvi ter nadalnje razvojne poti te enovite delovne organizacije.

»Pred sprejetjem plana« je naslov prispevka, objavljenega istega dne v ptujskem Tedniku. V članku so nakazani nekateri elementi plana MIP za leto 1982, in sicer: planirana realizacija bi naj bila višja za 20 odstotkov, v okviru grosistične prodaje pa je predvidena boljša oskrba z blagom tistih proizvodov dnevne preskrbe, ki jih sedaj primanjkuje. V letu 1982 želi MIP zgraditi hladilne naprave in urediti prevoz hlada. Število zaposlenih se ne bo bistveno povečalo. Informativna dejavnost v delovni organizaciji je dobro zažive-la, saj so že v prvem mesecu tekočega leta izdali 4 številke informacij.

Upokojenec delovne organizacije MIP piše 28. januarja v Tedniku o skrbi organizacije za njene upokojene, predvsem o odlično organiziranem izletu v lanskem letu ter o lepem sprejemu, pogostitvi in obdaritvi ob novem letu.

12. februarja prinaša Delo vest o uspelem referendumu v IGP Ograd, s podatki o pripravah na poskusno proizvodnjo v obnovljeni opekarni. Letos naj bi v njej izdelali 20 milijonov opek, ob polni zmogljivosti pa 35 milijonov.

Sto let zdravilišča v Radencih

Po vsem Murskem polju vre in brblja že stoletja dolgo. Na vsakih nekaj kilometrov vre iz zemlje voda, vendar ne navadna. Polna je raztopljenih mineralov in naravnega CO₂. To je Radenska, za žejo in zdravje. V tamkajšnjem zdravilišču skrbijo za zdravje že polnih sto let.

Radenske vrelce so odkrili že leta 1833, vendar pa je do zajetja prvega vrelca minilo skoraj štirideset let. Mineralna voda iz Radencev je postala kmalu znana ne le doma, ampak tudi po svetu. Pili so jo na dunajskem dvoru in v Vatikanu. Kar trinajst let pa je bilo potrebnih, da so odkrili, da mineralna voda ni le izvrstna pijača, ampak tudi da so CO₂ kopeli tudi odlično zdravilo za različne bolezni.

Takratni lastniki so potem zajeli še nekaj vrelcev in leta 1882 je bilo odprto zdravilišče v današnjem pomenu besede. Imelo je 41 sob in 11 kabin za mineralne kopeli. Gostje zdravilišča so bili iz bližnje in daljne okolice, pa tudi iz tedanje Avstrije. Gospoda je takrat prišla v zdravilišče po zdravje in tudi zaradi prijetne družbe. Vabili so sprehodi po lepih parkih, vinorodni Kapeli, pa tudi posedanje v kavarnicah je nudilo veliko užitka.

Vendar pa tudi takrat večina gostov ni prišla zaradi zabave. Mnogi so prišli zato, da si s pitjem Radenske in z mineralnimi kopelmi pozdravijo srce, ožilje, ledvice itd.

Današnje zdravilišče se s takratnim seveda ne more primerjati. Danes so Radenci eno samo zdravilišče. K boljšemu počutju in zdravju pripomorejo tudi mir, ugodna klima in čist zrak. Zaradi ugodne lege, dolge tradicije, predvsem pa zaradi mineralne vode, ki je po sestavi mineralov ena najbogatejših v Evropi, je danes tu republiški center za okrevanje srčnih bolnikov in tistih, ki so preboleli srčni infarkt. Prihajajo pa tudi takšni, ki si želijo le počitka in sprostitve.

V Radencih so gostom na voljo hoteli A, B in C kategorije. Zdravilišče ima več kot 600 postelj, številne restavracije, kavarne, konferenčne dvorane in obilo možnosti za razvedrilo. Imajo plavalne baze

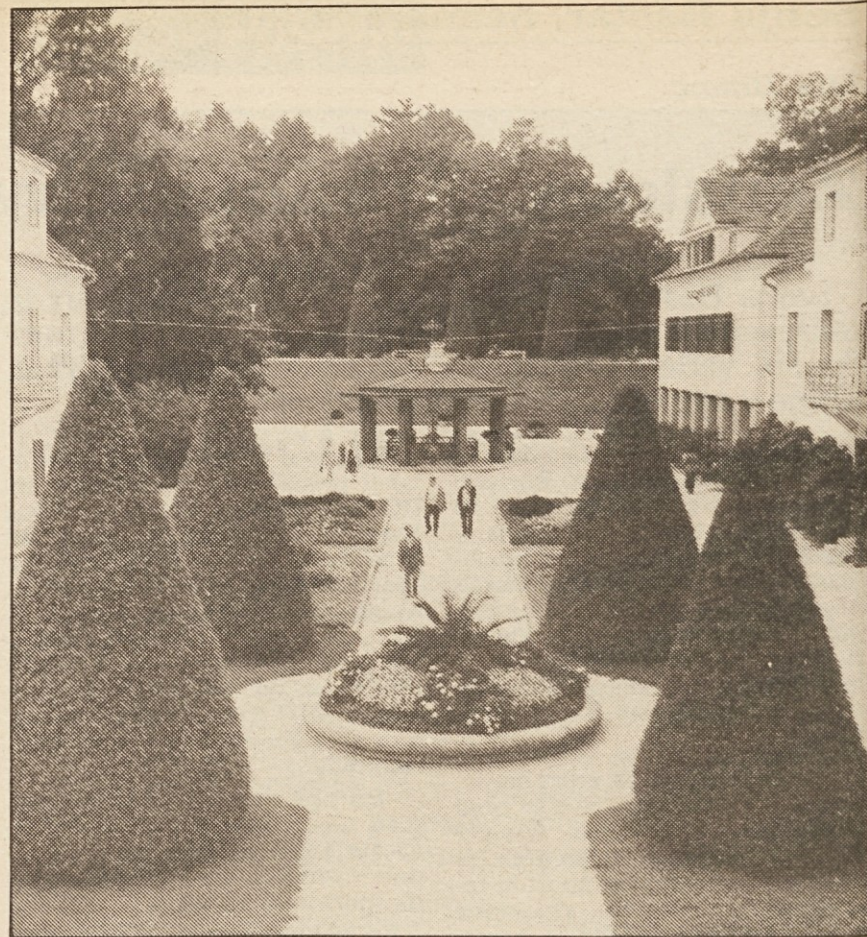
ne, tenis igrišča, mini golf, biljard, pa igrišča za košarko in balinanje, kegljišče, trim stezo in še kaj.

Gostom, ki prihajajo v zdravilišče po zdravje, nudijo različne zdravstvene pakete. Najbolj znane so kure z mineralnimi kopelmi, ki trajajo od 21 do 28 dni. S primerno fizikalno terapijo pospešujejo zdravljenje obolenj srca in ožilja ter zmanjšujejo možnost koronarnih obolenj.

Poglejmo, kateri so programi varovalnega zdravstva: to so tridnevni preventivni pregledi, preventivno rekreacijske kure in shujševalne kure.

Redno pitje radenske mineralne vode uspešno pomaga pri zdravljenju obolenih ledvic, ledvičnih kamnov, motenj presnove, živčnih motenj, starostnih bolezni in menagerske bolezni.

Zdravilišče se stalno širi in izpopolnjuje svojo ponudbo. Vsi zaposleni v zdravilišču se trudijo, da bi bili gostje čimbolj zadovoljni in da bi odnesli iz Radencev le najboljše vtise. Da jim to v veliki meri uspe, kaže obisk zdravilišča. Skozi vse leto je zasedenost 70 odstotna. S takšno zasedenostjo se lahko pohvali le malo zdravilišč, ne le pri nas, ampak tudi v svetu.

Vrelec radenske mineralne vode v urejenem okolju Radencev. Fotoarhiv Radenske

Mercator Turist

naše delo -
vaše potovanje

Odkrijmo Istro

Pod tem naslovom smo že v prejšnji številki Mercatorja objavili povabilo revije Stop in Mercator Turista na tradicionalni marčevski izlet. Zanimanja in prijave je že veliko, a nekaj prostih mest je vendarle še.

Istro verjetno še najbolj poznamo ob obali, kamor jo poleti kaj radi mahujemo na dopust. Istra pa je lepa in privlačna tudi v notranjosti. Vse to smo spoznali pred kratkim tudi vodiči, ko smo tja odšli in skušali za vas in nas odkriti še kaj več.

Prijazni in zanimivi sta mesteci Roč in Hum. Pula skriva mnoge zanimivosti in Arena je vedno znova privlačna. Rovinj in okolica privablja domače in tuje goste, skrivnostne razvaline mrtvega mesteca Dvigrad pa so zanimive za vsakogar, ki gre mimo. Biser med mesteci v notranjosti Istre je prav gotovo gostoljubni Motovun, zanimivo pa je obiskati tudi Grožnjan.

Vse to, pa še nekaj več, je v našem programu. Dvakrat bomo prespali v Puli v hotelu Brioni, ki je visoke A kategorije. Imajo odlično hrano, oba večera bodo pripravili nadvse prijetni zabavi, kjer bo tudi nekaj presenečenj. Čeprav je še hladno, se bomo lahko tudi kopali v pokritem zimskem bazenu z ogrevano morskovo vodo in se potem naplesali v disko klubu. Skratka prav prijetno bo.

Izleti so tridnevni. Prvi se začne v petek, 5. marca, drugi pa teden dni kasneje. Cena izleta je

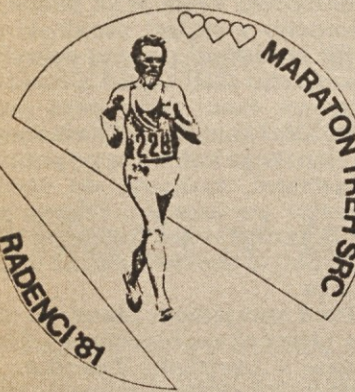
3.300 dinarjev, znesek pa lahko plačate v treh obrokih. Prijavnico najdete v reviji Stop, pošljete pa jo seveda na Mercator Turist. Tam lahko dobite celoten program in vsa druga navodila. Zavrtite telefon 312-254 in dekleta vam bodo rada povedala vse, kar želite.

Na svidenje na »odkrivanju Istre«!

Mile Bitenc

Maraton treh src v Radencih

Lanski je uspel in v Radencih se letos pripravljajo na drugi maraton treh src, zato je prav, da na to množično tekaško prireditev povabimo tudi naše delavce. Zadnja leta smo na športnem področju v Mercatorju napravili velik korak naprej in prav bi bilo, da se kdaj ude-

ležimo tudi drugih prirediteljev.

Tako kot lani, bodo tudi letos trije različni teki: maraton na 42,195 kilometrov in na 21 kilometrov ter trim tek na 10 kilometrov. Ta zadnji je predvsem za športne rekreativce in takšnih med nami ni malo.

Letošnji maraton treh src bo v Radencih, 24. aprila ob 14. uri.

Prijave sprejema Sonja Bastar, DS SOZD Mercator, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana. Lahko jo pokličete tudi po telefonu na številko (061) 221-044, kjer boste dobili seveda vsa podrobnejša navodila.

Pričakujemo vaše prijave in želimo, da sodelujete na maratonu treh src v Radencih.

Mile Bitenc

Mercatorjev mozaik

● Letošnja zima je bolj skoparila s snegom. Še tisto malo snega je kaj kmalu pobrala odjuga. Vendar pa to žal ne pomaga snežinkam, ki v prenekaterih prodajalnah še vedno veselo visijo v družbi z dedki Mrazi. Kaj ni malce pozno za novoletno okrasitev? Ali pa bo, zaradi pretiranega varčevanja, ostala kar do naslednjega Novega leta?

...

● Pust, norčav, vesel in šegav je minil. Maškare so bile kljub vsemu in marsikdo si vsaj na ta dan privoščil tisto, kar sicer ne bi storil. Tradicionalno maškarado je tudi letos pripravil hotel Sremič v Krškem, tokrat v sodelovanju z Radensko. Maškar je bilo veliko in zanje tudi veliko nagrad.

...

● Pust pa mora biti tudi mašten okrog ust! Ne le od prekajenih rebrc in šunke, pa od klobas in ne vem še česa, temveč tudi od slastnih in sladkih krofov. Teh so v minulih dneh samo v slaščičarni Evropa in v Konditorjevi delavnici pripravili na kupe in šli so tako rekoč še vroči ven. Seveda, saj so tako lepi, slastni in konec koncev še poceni!

...

● Za naše nagradne križanke dobimo vedno veliko rešitev. Čeprav zahtevamo, da na kuverto pripišete »nagrada križanka«, tega mnogi ne storite. S tem nam otežujete delo pri žrebanju, ker se dosledno držimo tega, kar smo že mnogokrat zapisali: takšnih rešitev pri žrebanju ne upoštevamo, pa čeprav prispejo ekspres priporočeno, kot nam jih na primer pošilja neki reševalec iz Bohove.

● Zadnje čase so v turistični poslovalnici Mercator Turist večkrat razstave likovnih del. Prav zdaj razstavlja svoja olja na platnu slikar iz Beograda, Duško Mišić.

Čeprav je njegov osnovni poklic inženir organizacije, v slikanju najde drugo plat sebe in upodablja predvsem motive iz Skadarlije, starega Beograda, pa pokrajine, cvetje, portrete in še kaj.

Dela slikarja Duška Mišića si je vredno ogledati.

Mile Bitenc

Zapisi ispod teže

Pera Srečković

● Vrše se istraživanja da se hrana i parfemi dobiju od perja. A neko se kiti kozmetičkim perjem - u parfimisanju završnih račun.

● Ove godine, kao nikad, biće bitke za svako zrno. Bitka za mlade prazne slame, najzad, položila oružje.

● Neki ljudi podsećaju na crni luk: kad jim skineš ljusku hvataju te za oči.

Mile Bitenc

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno pripišite – Nagradna križanka, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bomo upoštevali

Prvič v taki sestavi: vsi kmetijci, predstavniki obeh tovarn mesnih izdelkov in M-Mednarodne trgovine. Foto: Jože Rozman

Sestanek kmetijcev in izvoznikov sozda

Jože Rozman

Brez izvoza ne bo uvoza

Delovni sestanek, na katerem so se zbrali vodilni delavci vseh petih kmetijskih organizacij iz sozda, obeh tovarn mesnih izdelkov in predstavniki M-Mednarodne trgovine, je bil na sedežu sozda v Ljubljani 9. februarja. Osnovna tema razgovora je bila zagotavljanje deviz za uvoz gnojil, zaščitnih sredstev, rezervnih delov za kmetijske stroje in krmil za potrebe kmetijskih organizacij in v neposredni povezavi s tem, kakšne so možnosti izvoza kmetijskih pridelkov, kajti le izvoz daje tudi uvozne pravice. Sestanek je vodil in pripravil svetovalec generalnega direktorja za agroživilstvo Mitja Ponikvar.

Splošno mnenje je bilo, da je bil tak zbor nujno potreben, zato se tudi ni čuditi, da so se ga udeležili vsi povabljeni, čeprav so razpravljali ugotovili, da so uvozne pravice za letos že določene glede na lanski izvoz. Spodbudno pa je bilo, da je na sestanku prevladoval duh dogovarjanja in sodelovanja znotraj sozda, saj je bilo večkrat slišati, da je potrebno v samem sozdu najti ehovstavno rešitev, da nekdo proizvaja, drugi pa izvažajo in je to za oba dobro. Zato pa je potrebno dolgoročno načrtovati proizvodnjo za izvoz, ki jo morajo proizvajalci in izvozniki določiti skupaj.

Vendar vse le ni tako enostavno, saj so razpravljali opozorili na kup problemov in težav. Predstavniki krškega Agrokombinata je na primer dejal, češ, kako bomo izvažali, če ne bomo dovolj proizvajali. Proizvajati pa ne bomo mogli, če ne bo repromateriala, gnojil, krmil

in rezervnih delov, ki jih dobimo iz uvoza. Krog bi lahko zaprl, če ne bi bil namen tega sestanka prav to, da ga razpre.

Oglejmo si to bolj natančno! Za nemoteno kmetijsko proizvodnjo v letu 1982 v sozdu Mercator bo potrebnih 1.850.000 \$ za gnojila, zaščitna sredstva, rezervne dele in krmila, oziroma 1.150.000 \$, če bodo na voljo združene devize vsega slovenskega gospodarstva za gnojila. Temu dodajmo še 350.000 \$ za krmila za 20.000 prašičev letno, ki bi jih lahko za potrebe sozda že letos spitali v sozdu Belpana Bjelovar, če bo seveda podpisan sporazum. Leta 1984 pa bodo potrebe po krmilih že znatno večje in bo zaradi krške farme in sovlaganja v AIPK-Praščerejska farma Nova Topola, potrebnih že 2.650.000 \$. To bi na drugi strani pomenilo popolno oskrbljenost sozda s svinjskim mesom in s približno polovico potrebnih goved. Če potreb-

nim devizam za letos dodamo še 2.000.000 \$, kolikor potrebujeta obe TMI za uvoz mesa, dodatkov, embalaže in rezervnih delov, se vsota potrebnih deviz za letos ustavi pri najmanj 3.500.000 \$. Za to pa bo potrebno tesno sodelovanje vseh organizacij sozda od proizvodnje do prodaje.

Namen sestanka je bil tudi, da kmetijci povedo, kaj bi lahko še in več izvažali. Iz Notranske je bilo slišati glas, da bo to letos težko, ker je treba pokrivati tudi domače potrebe, pa zaradi nesposobnih cen že to šepa. To mnenje sta delila tudi predstavnika obeh tovarn mesnih izdelkov, vendar je bilo na dlani, da je v sedanjih razmerah nujno najti učinkovit ključ za zagotavljanje deviz, sicer ne bo nemotene proizvodnje.

To misel potrjujejo tudi sprejeti sklepi. Vse kmetijske organizacije in obe TMI morajo narediti spisek blaga za izvoz in ga dati M-Mednarodni trgovini in strokovni službi sozda; vse tiste organizacije, ki izvažajo posredno, morajo zahtevati devizno udeležbo in pravice; zahteve drugih organizacij (proizvajalcev gnojil, zaščitnih sredstev, krmil itd.) po devizni udeležbi je treba sporočiti strokovnim službam sozda zaradi usklajevanja in sodelovanja s komercialnim sektorjem. To bi bili najpomembnejši in prvi ukrepi, ki naj do sedaj ne najbolj urejene razmere v povezavi med kmetijstvom in izvozno trgovino uredijo v trdno sodelovanje.

V letu 1980 je znašala nabava našega sozda 6.750 ton, v letu 1981 5.630 ton, za letošnje leto pa planiramo nabavo v višini 6.600 ton pralnih praškov.

Razlikujemo pralne praške za ročno in za strojno pranje. Med praški za strojno pranje ločimo praške, ki se uporabljajo pri pranju do 60°C, in praške, ki jih potrebujemo za kuhanje. V 70 odstotkih tkanin prevladujejo sintetična vlakna, ki jih lahko peremo le pri nižjih temperaturah, le 30% tkanin pa lahko kuhamo. Potrošnja detergentov pri nas je čisto drugačna: le 20% detergentov gre za pranje do 60°C, medtem ko v svetu prodajo 40% teh praškov. Ta podatek dokazuje, da peremo neekonomično, saj uporabljamo napačne detergente za pranje tkanin, ki se ne kuhajo. Tu namreč detergent za kuhanje še ne daje pralnega učinka in grede nekatere sestavine praška neizkoriščene v kanalizacijo. Tisti, ki želijo doseči optimalne učinke pranja, ravnajo takole:

- za namakanje, predpranje in pranje perila, ki se ne kuha, uporabljajo pralni prašek za pranje do 60°C;

- za glavno pranje perila, ki se kuha, uporabljajo pralni prašek za pranje do 90°C.

Želite v Irak?

Vse delavce Mercatorja, od Portoroža do Lendave in od Tržiča do Sevnice ter Krškega, ki bi želeli 6 ali največ 12 mesecev delati v Iraku, vabimo, da se pisмено prijavijo kadrovske službi Mercator-Mednarodne trgovine na Titovi 66 v Ljubljani.

V Iraku zaposluje delavke in delavce naslednjih profilov: KV in PKV kuharje, pripravljavalce hrane, pomivalce, servirje in razdeljevalce, točaje – natakarje, KV peke, KV slaščičarje, KV mesarje, referente za nastanitev, pralce – likalce, čistilce, skladiščnike, skladiščne delavce, šoferje, prodajalce, določeno število administrativnega kadra.

Delo v Iraku je zahtevno in odgovorno. Pogoji dela so težki, kar še zlasti velja za podnebne razmere, saj poleti temperatura dosega tudi 60°C; na vso srečo je relativna vlaga zelo nizka in je tako tudi to izredno visoko temperaturo moč prenašati. Seveda je nagrajevanje, tako nekvificirane kakor tudi kvalificirane delovne sile, težkim pogojem dela primerno. Za 10 ur dela na dan lahko na primer čistilec poleg hrane in stanovanja zasluži še 800 ameriških dolarjev na mesec, kar je po trenutnem deviznem tečaju že skoraj 35.000 dinarjev, kvalificiran delavec v katerikoli stroki pa do 1.500 ameriških dolarjev ali 65.000 dinarjev na mesec. Čeprav je zanimanje za delo v Iraku zelo veliko, menimo, da bo velika večina reflektantov prišla na vrsto, saj se bo večina delavcev menjavala na šest mesecev.

Velik uspeh naših smučark

Na trimskem tekmovanju občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki je bilo 14. februarja, je ženska ekipa našega sozda zasedla 1. mesto. V ekipi so bili Marina Čemžar (dosegla je 2. mesto v B kategoriji), Marija Grosman (8. mesto v C kategoriji) in Anka Košir (3. mesto v A

kategoriji). To je doslej največji uspeh naše ženske ekipe na trimskem tekmovanju in dekleta imajo pravico nastopa na mestnem tekmovanju, ki bo meseca marca v Kranjski gori. Tekmovanja so se udeležili tudi moški, vendar le posamično.

Sonja Bastar

Sodelavci, rekreativci in vrhunski smučarji!

KORŠ vas vabi v soboto, 6. marca 1982, na prijetno, veselo in utrudljivo 5. zimsko mercatoriado v Gozd Martuljek.

Kolikor več bo tekmovalcev, spremljevalcev in izletnikov, toliko več bo priložnosti za prijateljski pomenek, za srečanje tistih, ki se malokdaj srečamo, pa tudi za poslovni dogovor ali intimno zaroto.

KORŠ

Kako bomo letos prali?

Majda Pfundner – Delovna skupnost SOZD

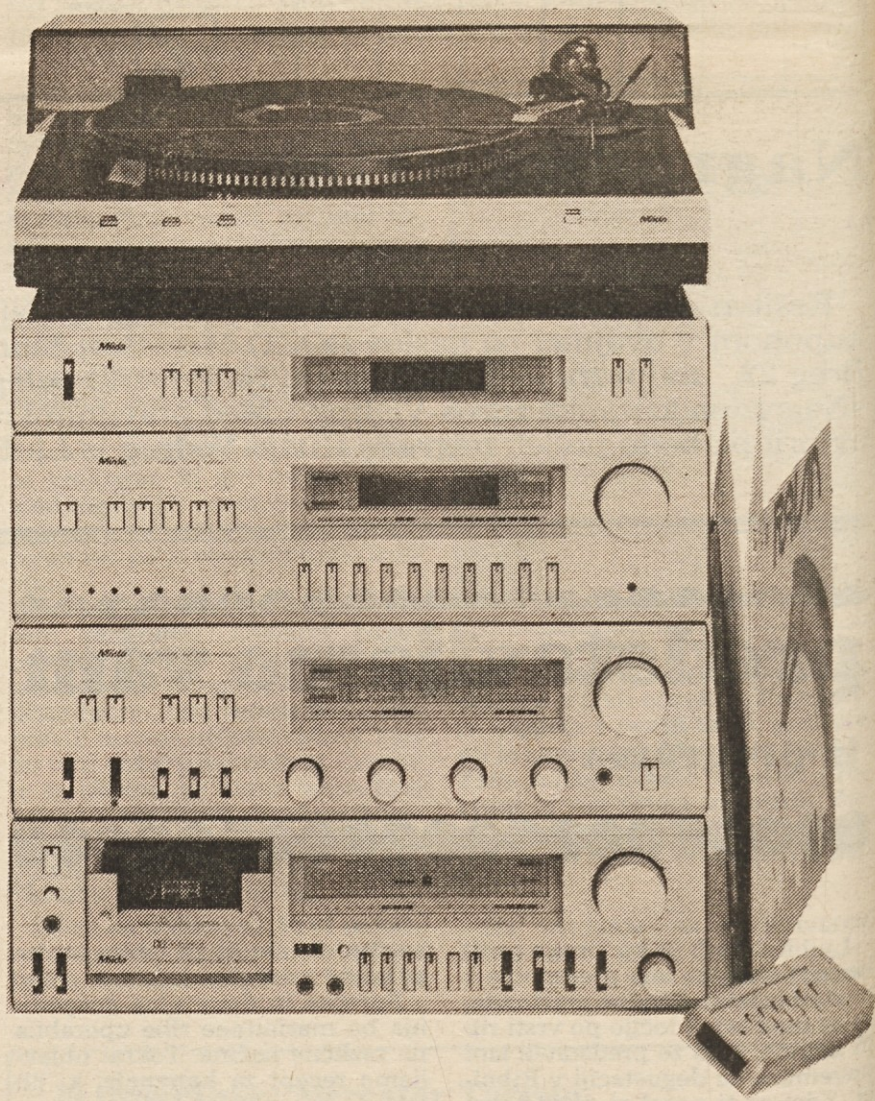
Praški so, praškov ni...

Začetek proizvodnje pralnih praškov za strojno pranje perila sega v Jugoslaviji v leto 1966, ko se je na tržišču pojavil Mixal. Danes imamo osem proizvajalcev pralnih praškov, katerih zmogljivost je 280.000 ton praškov na leto.

Proizvajalci imajo težave s surovinami, tako z domačimi kakor tudi s tistimi iz uvoza, zato bo na ravni zvezne gospodarske zbornice podpisan samoupravni sporazum med proizvajalci pralnih praškov in dobavitelji surovin, določene pa bodo tudi potrebe po devizah za uvoz surovin in reprodukcijskih materialov.

Za letošnje leto je predvidena proizvodnja 218.000 ton detergenta za jugoslovansko tržišče. Ker znaša v naši državi letna poraba pralnega praška 7 kg na prebivalca, lahko upamo, da bo letos pralnih praškov dovolj.

SOZD Mercator ima s proizvajalci pralnih praškov podpisane samoupravne sporazume o trajnem poslovnem sodelovanju ter združevanju dela in sredstev med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami združenega dela, za vsako leto posebej pa k tem sporazumom sklenemo aneks, to je skupni proizvodno-prodajni plan, s katerim so točno določene količine, udeležba in skupnem prihodu, plačilni pogoji in podobno. V lanskem in v letošnjem letu sklepamo tudi samoupravne sporazume o temeljnih skupnega plana za srednjeročno obdobje 1981-1985.

Za pičlih 38.000,00 dinarjev (v devizah in dinarjih) vam je na voljo visoko kakovosten hi-fi glasbeni stolp znamke Miida/Benytone!

Stolp ima ojačevalec 2x60 W pri 8 omih, tuner s prednastavitvijo devetih UKV postaj, kasetnik z daljinskim upravljanjem, gramofon na polavtomatski direktni pogon in digitalni timer (časovni re-

gulator) s quartz regulacijo.

Dobavni rok je 45 dni.

Priporočamo vam tudi nakup odličnih zvočnikov Advent, za katere je dobavni rok le 10 dni.

Vsa podrobnejša pojasnila daje Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Contal, Titova 66/XI, telefon (061) 348-771.

Glasilo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n.s.b.o., Ljubljana, Aškerčeva 3, – Izdaja Center za obveščanje SOZD – Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana – Ureja uredniški odbor: Kristina Antolič, Jože Černoša, Sonja Dolinsek, Franc Glažar, Anton Kočevar, Nada Rihtar in Mirko Vaupotič – Odgovorni urednik Jaro Novak (telefon: 221-044) – Novinar Jože Rozman (telefon: 218-522) – Lektor Matjaž Marinček (telefon 221-010) – Tajnica redakcije Katja Jesenovec (telefon: 221-010) – Tehnični urednik Dušan Lajovic – Oblikovna zasnova Jaro Novak – Tisk ČGP Delo – Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov – Izhaja zadnji petek v mesecu – Glasilo prejema delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokojeanci SOZD Mercator – Naklada: 12.000 izvodov.